

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

1^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 29 Ιουνίου 2020 με την εξής σύνθεση: Μιχαήλ Διαθεσόπουλος, Πρόεδρος και Εισηγητής, Αγγελική Πουλοπούλου και Χρήστος Σώκος, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 25-5-2020 κατατεθείσα με Γεν. Αρ. Κατ. Α.Ε.Π.Π. 627/25-5-2020 Προδικαστική Προσφυγή της ένωσης οικονομικών φορέων με την επωνυμία «.....» και των μελών τους, νομίμως εκπροσωπούμενων (εφεξής προς διευκόλυνσης, «πρώτος προσφεύγων»).

Την από 25-5-2020 κατατεθείσα με Γεν. Αρ. Κατ. Α.Ε.Π.Π. 637/26-5-2020 Προδικαστική Προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «.....» νομίμως εκπροσωπούμενου (εφεξής «δεύτερος προσφεύγων»).

Και την από 25-5-2020 κατατεθείσα με Γεν. Αρ. Κατ. Α.Ε.Π.Π. 629/26-5-2020 Προδικαστική Προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «.....» νομίμως εκπροσωπούμενου (εφεξής «τρίτος προσφεύγων»).

Κατά της αναθέτουσας αρχής «.....», νομίμως εκπροσωπούμενης.

Και του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα «.....», νομίμως εκπροσωπούμενου (εφεξής «παρεμβαίνων»).

Ως και του παρεμβαίνοντος προς απόρριψη της δεύτερης και τρίτης προσφυγής, πρώτου προσφεύγοντος.

Οι προσφεύγοντες αιτούνται την ακύρωση της με αρ. 893/2020 Απόφασης Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας, καθ' ο μέρος τους απέκλεισε και ανέδειξε προσωρινό ανάδοχο τον παρεμβαίνοντα, κρίνοντας τις

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

προσφορές τους ως αδικαιολόγητα χαμηλές, ο δε πρώτος προσφεύγων και καθ' ο μέρος παρέλειψε η αναθέτουσα να καλέσει προς οικείες κατ' άρ. 88 Ν. 4412/2016 εξηγήσεις τον παρεμβαίνοντα και τον έσχατο μειοδότη, στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου για τη «.....», εκτιμώμενης αξίας άνευ ΦΠΑ 27.016.129 ευρώ, που προκηρύχθηκε με την οικεία διακήρυξη, που απεστάλη για δημοσίευση στην ΕΕΕΕ την 6-11-2018 και δημοσιεύθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ με Μοναδικό ΑΔΑΜ την 6-11-2018 και στο ΕΣΗΔΗΣ ΕΡΓΩΝ με συστημικό α/α

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε τον Εισηγητή.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της πρώτης Προσφυγής κατεβλήθησαν τα κατ' άρ. 5 ΠΔ 39/2017 και άρ. 363 Ν. 4412/2016 παράβολα με αρ. και, έκαστο ποσού 7.500 ευρώ, που φέρουν δε την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ», για την άσκηση της δεύτερης το με αρ. και ποσού 15.000,00 ευρώ παράβολο που πληρώθηκε δια του από 25-5-2020 εμβάσματος και για την άσκηση της τρίτης το με αρ. και ποσού 15.000,00 ευρώ παράβολο, που πληρώθηκε δια του από 25-5-2020 έμβασμα της

2. Επειδή, εμπροθέσμως και μετ' εννόμου συμφέροντος ασκούνται και οι τρείς από 25-5-2020 κατατεθείσες προσφυγές κατά της από 15-5-2020 εκτελεστής πράξης περάτωσης σταδίου δικαιολογητικών συμμετοχής και οικονομικών προσφορών, αξιολόγησης κατ' άρ. 88 Ν. 4412/2016 οικονομικών προσφορών και ανάδειξης προσωρινού αναδόχου, εκ των τριών προσφευγόντων που και οι τρείς αποκλείστηκαν βάσει της προσβαλλομένης κατόπιν κρίσης των προσφορών τους ως αδικαιολογήτως χαμηλών, στο πλαίσιο διαδικασίας που λόγω εκτιμώμενης αξίας και χρόνου αποστολής προς

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

δημοσίευση στην ΕΕΕΕ, εμπίπτει στην αρμοδιότητα της ΑΕΠΠ. Ομοίως εμπροθέσμως και μετ' εννόμου συμφέροντος ο πρώτος παρεμβαίνων, έβδομος μειοδότης και προσωρινός ανάδοχος κατόπιν αποκλεισμού και των έξι πρώτων μειοδοτών, μεταξύ των οποίων και οι τρεις προσφεύγοντες, παρεμβαίνει προς διατήρηση του αποκλεισμού και των τριών ως άνω προσφευγόντων και προς εν γένει διατήρηση του κύρους της προσβαλλομένης, ειδικώς δε όσον αφορά την πρώτη προσφυγή και προς διατήρηση ως νόμιμης της μη κλήσης του προς κατ' άρ. 88 Ν. 4412/2016 διευκρινίσεις, δια της από 4-6-2020 παρέμβασης του κατόπιν της από 28-5-2020 κοινοποίησης των προσφυγών, ενώ ομοίως εμπροθέσμως και μετ' εννόμου συμφέροντος ο πρώτος προσφεύγων ασκεί τις από 8-6-2020 παρεμβάσεις του, προς απόρριψη της δεύτερης και της τρίτης προσφυγής, αφού έχει καταταγεί μεταξύ των τριών προσφευγόντων, τρίτος σε σειρά μειοδοσίας και άρα, η διατήρηση του αποκλεισμού έστω και ενός εξ αυτών βελτιώνει τη θέση του στη διαδικασία. Η δε αναθέτουσα με τις από 4-6-2020 Απόψεις της, αιτείται την απόρριψη και των τριών προσφυγών, ενώ αντικρούουν ο πρώτος και ο δεύτερος προσφεύγων με τα από 12/6/2020 και από 11/6/2020 αντιστοίχως, υπομνήματα τους. Συνεπώς και οι τρεις προσφυγές, ως και το σύνολο των παρεμβάσεων πρέπει να γίνουν τυπικά δεκτές και να εξετασθούν περαιτέρω κατ' ουσία. Σημειωτέον ότι ο δεύτερος προσφεύγων αιτήθηκε από την αναθέτουσα τις παρεμβάσεις προς απόρριψη της προσφυγής του χωρίς να τις λάβει όμως, κατ' αποτέλεσμα δε, οι προς απόρριψη της προσφυγής του παρεμβάσεις, δεν θα ληφθούν υπόψη ως προς τους ισχυρισμούς αυτών, προς διασφάλιση της αντιμωλίας των διαδίκων (ΣΤΕ ΕΑ 395/2018) και η εξέταση της προσφυγής του θα λάβει χώρα αποκλειστικά βάσει των δικογράφων του και των Απόψεων της αναθέτουσας, η δε τύχη των προς απόρριψη της προσφυγής του παρεμβάσεων, θα κριθεί με βάση την αποδοχή ή μη της προσφυγής του, ανεξαρτήτως της μη εξέτασης των ισχυρισμών τους, καθώς σε κάθε περίπτωση παραδεκτώς και αυτές ασκήθηκαν και δεν φέρουν οι παρεμβαίνοντες ευθύνη για τις παραλείψεις της διοίκησης.

3. Επειδή, όσον αφορά τους ισχυρισμούς της δεύτερης και της τρίτης προσφυγής περί παράβασης ουσιώδους τύπου λόγω σύνταξης της δια της προσβαλλομένης εγκριθείσας ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ αξιολόγησης οικονομικών

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

προσφορών από ειδικώς συσταθείσα Ομάδα, αντί της Επιτροπής Διαγωνισμού, προκύπτει ότι κατ' άρ. 221 παρ. 3 Ν. 4412/2016, όπου ορίζεται η καταρχήν συγκρότηση γνωμοδοτικών οργάνων διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες για συγκεκριμένη σύμβαση ή για περισσότερες ή σε ετήσια βάση, προβλέπεται και η εναλλακτική της σύστασης ειδικών ομάδων εργασίας για την αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων στα οποία προδήλως ανήκει και η εξαιρετικά τεχνική και περίπλοκη εργασία αξιολόγησης κατ' άρ. 88 Ν. 4412/2016 οικονομικών προσφορών και δη, σε διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων έργων, ομάδες που αναλαμβάνουν τον ρόλο του οικείου γνωμοδοτικού οργάνου αξιολόγησης προσφορών, του οποίου εξάλλου οι γνωμοδοτήσεις επικυρώνονται και τίθενται προς έγκριση στο αποφαινόμενο όργανο, κατ' ενσωμάτωση της κρίσης τους στις εν τέλει εκ του αποφαινόμενου οργάνου εκδιδόμενες εκτελεστές πράξεις, όσον αφορά τα ειδικά καθήκοντα αξιολόγησης που τους ανατέθηκαν. Εξάλλου, τα άρ. 98-100 Ν. 4412/2016 περί αξιολόγησης αποτελεσμάτων διαγωνισμών, αναφέρονται στο «αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο/ όργανο αξιολόγησης», χωρίς ρητά να ορίζουν ότι αυτό θα πρέπει να είναι η τακτικώς συσταθείσα ή ειδικώς καταρχήν συσταθείσα για τον όλο διαγωνισμό, Επιτροπή Διαγωνισμού και ότι αποκλείεται να είναι η οικεία ειδικών καθηκόντων αξιολόγησης, Ομάδα Εργασίας. Συνεπώς, οι ως άνω ισχυρισμοί είναι καταρχήν αβάσιμοι. Περαιτέρω όμως, αλυσιτελώς και άνευ εννόμου συμφέροντος προβάλλονται από αμφοτέρους τους προσφεύγοντες, αφού καίτοι επικαλούνται παράβαση ουσιώδους τύπου, ουδόλως συνεπικαλούνται και την εξ αυτής της παράβασης βλάβη τους ούτε προκύπτει προς τι θα μεταβαλλόταν η αξιολόγηση των προσφορών τους, αν μεσολαβούσε πριν την έκδοση της προσβαλλομένης και η Επιτροπή Διαγωνισμού, πολλώ δε μάλλον ενώ ούτως ή άλλως, θα ακολουθήσει ουσιαστικός έλεγχος των επιμέρους ανά προσφορά έκαστου προσφεύγοντος κρίσεων της αναθέτουσας αρχής, κατ' έγκριση της ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ της ως άνω Ομάδα Εργασίας. Εξάλλου, όπως και κατωτέρω θα προκύψει, οι οικείοι ισχυρισμοί προβάλλονται αλυσιτελώς και διότι, όσον αφορά τον δεύτερο προσφεύγοντα, προκύπτει συγκεκριμένη δαπάνη που δεν υπολόγισε καθόλου στην προσφορά του και άρα, η προσφορά του πάσχει ουσιαστικά και αντικειμενικά και όχι μόνο κατ'

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

αξιολογική κρίση του γνωμοδοτικού οργάνου και όσον αφορά τον τρίτο προσφεύγοντα, η υπόθεση είναι ούτως ή άλλως ανεπεμπτέα στην αναθέτουσα προς εκ νέου κρίση κατόπιν τήρησης εξαρχής της κατ' άρ. 88 Ν. 4412/2016 διαδικασίας, τουλάχιστον όσον αφορά συγκεκριμένες πηγές κόστους επί των οποίων η αναθέτουσα εξέφερε ανατιολόγητη κρίση δια της ήδη προσαλλομένης.

4. Επειδή, όσον αφορά τον πρώτο λόγο της πρώτης προσφυγής, η αναθέτουσα παρά το ειδικό οικείο από 18-5-2020 αίτημα του προσφεύγοντος δεν χορήγησε σε αυτόν τις αιτιολογήσεις οικονομικής προσφοράς των λοιπών διαγωνιζομένων, αρνούμενη με την από 19-5-2020 απάντηση τουτό και επικαλούμενη γνωμοδότηση της οικείας υπηρεσίας της. Πλην όμως, ασχέτως νομιμότητας τούτων, υπό τα δεδομένα της νυν υπόθεσης, ο προσφεύγων δεν έχει έννομο συμφέρον για την προβολή των οικείων ισχυρισμών του διότι δεν προκύπτει κάποια ειδική του βλάβη σε σχέση με τη μη χορήγηση αυτής της αιτιολόγησης, αφού το σύνολο των μετεχόντων από τους οποίους ζητήθηκε αιτιολόγηση προσφοράς, αποκλείστηκαν όπως και ο ίδιος. Ούτε προκύπτει ότι η κατοχή των στοιχείων των λοιπών διαγωνιζομένων που αποκλείστηκαν θα προσέθετε κάποιο πλεονέκτημα στον ίδιο και θα του επέτρεπε να θεμελιώσει κάποιον ειδικότερο ισχυρισμό ως προς τον αποκλεισμό του, σε σχέση με όσους ήδη προβάλλει ούτε ότι η μη παροχή τους παρεμποδίζει την προδικαστική προστασία του, όπως εξάλλου προκύπτει αναλυτικά κατωτέρω. Επιπλέον όσον αφορά τους ισχυρισμούς του δεύτερου λόγου της πρώτης προσφυγής περί άνισης μεταχείρισης σε σχέση με την αξιολόγηση του ήδη ομοίως αποκλεισθέντος πρώτου μειοδότη και τρίτου προσφεύγοντος, αυτοί προβάλλονται αλυσιτελώς, διότι η αναθέτουσα δεν οφείλει να εντοπίσει το ακριβές ελάχιστο λογικό κόστος κάθε προσφοράς, αλλά αρκεί καταρχήν, για το πλήρες της αιτιολογίας αποκλεισμού οικονομικής προσφοράς, να προκύπτει ότι η τελευταία σε κάθε περίπτωση είναι, κατ' ειδικώς αιτιολογημένο τρόπο, ζημιογόνος, χωρίς υποχρέωση υπολογισμού της πλήρους ζημίας και άρα, οι συγκρίσεις περί της επιμέρους καθ' εκάστη προσφορά υπολογισθείσας ζημίας στερούνται εννόμου σημασίας. Εξάλλου, άνευ εννόμου συμφέροντος ο προσφεύγων προβάλλει δια της προσφυγής του υποεκτίμηση των οικείων

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

ζημιών όσον αφορά άλλους αποκλεισθέντες μετέχοντες, αφού τόσο ο ίδιος όσο και αυτοί παραμένουν σε κάθε περίπτωση ομοίως αποκλεισθέντες, σκοπός δε της προσφυγής είναι η απόδειξη πλημμελειών της προσβαλλομένης, οι οποίες κατ' άμεσο και προσωπικό τρόπο βλάπτουν τον προσφεύγοντα, οι οικείες δε αιτιάσεις του προβάλλονται και αλυστελώς, διότι ουδόλως αυτές μόνες τους, ακόμη και υποτεθείσες ως αληθείς, αρκούν και δύνανται να αναιρέσουν την αιτιολογία του ζημιογόνου της προσφοράς του. Άρα, και οι ανωτέρω ισχυρισμοί του πρώτου προσφεύγοντος τυγχάνουν απορριπτέοι. Είναι διάφορο δε το ζήτημα των ισχυρισμών του πρώτου προσφεύγοντος περί υπερκοστολογήσεων που ελήφθησαν υπόψη εις βάρος της προσφοράς του, προκύπτουσες εκ του τρόπου υπολογισμού που η αναθέτουσα εφάρμοσε υπέρ άλλων μετεχόντων, πλην όμως το ως άνω ειδικότερο ζήτημα, που προβάλλεται με συγκεκριμένους ισχυρισμούς άγοντες σε επιμέρους διακριτά ποσά συγκεκριμένων υπερκοστολογηθέντων εις βάρος του εξόδων είναι περαιτέρω εξεταστέο, σε συνάρτηση με το τυχόν καταρχήν ορθό της αιτιολόγησης των εντοπισθεισών εκ της αναθέτουσας ζημιών του (ώστε να προκύψει ως καταρχήν ζημιογόνος η προσφορά του) επί τη βάσει της αιτιολογίας που η ίδια παρέθεσε στην προσβαλλόμενη και τη δι' αυτής εγκριθείσα ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, καθώς οι οικείοι ισχυρισμοί του θα αποκτήσουν έννομη σημασία μόνο αν με βάση την καταρχήν αιτιολογία της ως άνω ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ επί των επικαλούμενων υποκοστολογήσεων της προσφοράς του, προκύπτει αρνητικό αποτέλεσμα.

5. Επειδή, η προσφορά του πρώτου προσφεύγοντος αποκλείσθηκε διότι κατά την αναθέτουσα κρίθηκε ότι το άμεσο κόστος του έργου ανέρχεται σε 12.585.384,47 ευρώ έναντι 11.130.356,03 ευρώ και το έμμεσο κόστος σε 2.470.981,85 ευρώ έναντι του υπολογισθέντος 2.521.494,93 ευρώ και άρα, προκύπτει ζημία 1.349.695,72 ευρώ. Περαιτέρω, αόριστα και χωρίς αναφορά οιοδήποτε ειδικότερης απόκλισης η αναθέτουσα αναφέρεται σε υποκοστολογήσεις στην ημερήσια δαπάνη ιδιόκτητων μηχανημάτων και συγκροτημάτων χωρίς αναφορά σε αποσβάσεις και συντηρήσεις, πλην όμως τα ανωτέρω δεν δύνανται να ληφθούν υπόψη για την κρίση περί ζημιογόνου της προσφοράς αφού ουδόλως αιτιολογούνται, στοιχειοθετούνται ή προσδιορίζονται σε συγκεκριμένο ποσό και συγκεκριμένη πηγή κόστους. Το ως άνω έμμεσο

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

κόστος περιλαμβάνει τα σταθερά, τα χρονικώς συντηρημένα και επιπλέον έξοδα έργου. Η αναθέτουσα ειδικότερα έκρινε ότι εσφαλμένα ελήφθησαν υπόψη φόροι 15.892,00 ευρώ, διότι είναι μέρος των κερδών. Περαιτέρω, υπολογίζει τις δαπάνες προσωπικού επιστάσις και διοίκησης στο ποσό των 827.569,09 ευρώ αντί 535.993,33 ευρώ, ενώ επιπλέον αφαιρεί το κατά την παρ. Α12 δηλωθέν κόστος δαπάνης ΙΚΑ ποσού 326.196,83 ευρώ, υπό την αιτιολογία ότι πρέπει να ενταχθεί στο άμεσο κόστος του έργου με υπολογισμό επί των εργατικών δαπανών. Επιπλέον, όσον αφορά την ΟΜΑΔΑ Α ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΑ η αναθέτουσα, όλως αναπιολόγητα, διαφωνεί με τον υπολογισμό κόστους ιδιόκτητου εξοπλισμού, χωρίς όμως να καταλήγει σε συγκεκριμένο εξάλλου, ποσό διαφοράς και άρα, ο παραπάνω ισχυρισμός της δεν είναι καν ληπτέος υπόψη, το ίδιο δε συμβαίνει με τον επίσης αόριστο ισχυρισμό για την ΟΜΑΔΑ ΣΤ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΑΡΔΕΥΣΗ ΠΥΡΟΣΒΕΣΗ . Κατά τα λοιπά, όσον αφορά την ΟΜΑΔΑ Α ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΑ την ΟΜΑΔΑ Β ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ, την ΟΜΑΔΑ Γ ΟΔΟΠΟΙΙΑ και την ΟΜΑΔΑ Δ ΑΣΦΑΛΙΤΙΚΑ, όπως και την ΟΜΑΔΑ Ε ΣΗΜΑΝΣΗ-ΑΣΦΑΛΕΙΑ και την ΟΜΑΔΑ ΣΤ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΑΡΔΕΥΣΗ ΠΥΡΟΣΒΕΣΗ η αναθέτουσα σε όλες τις περιπτώσεις προσθέτει κόστος ασφαλιστικών εισφορών ΙΚΑ επί των δηλωθέντων εξόδων απασχόλησης προσωπικού και δη με συντελεστή 80,4%. Όσον αφορά την Εγκύκλιο 9/2017 περί ανάλυσης γενικών εξόδων έργου και εργολαβικού οφέλους κατ' άρ. 53 παρ. 7 περ. θ' Ν. 4412/2016, αφενός δεν συνιστά αποκλειστικά εργαλείο εξαγωγής και υπολογισμού προϋπολογιστικών τιμών δημοπράτησης, ήτοι εκτιμώμενης αξίας διακήρυξης, όπως αντίστροφα τέτοιο αποκλειστικό εργαλείο συνιστούν τα Αναλυτικά Τιμολόγια, πλην όμως η ως άνω Εγκύκλιος δεν θεσπίζει υποχρεωτικό κανόνα δικαίου, όσον αφορά τη σύνταξη των προσφορών, υπό την έννοια ότι αποκλείει τους προσφέροντες από το να υπολογίσουν τις τιμές προσφοράς τους και το ανά περίπτωση κόστος τους με άλλον τρόπο, λαμβάνοντας δε υπόψη και τις δικές τους ιδιαιτερότητες, ικανότητες ή τα ειδικότερα στοιχεία της εκτέλεσης, αντίθετη δε ερμηνεία θα προσέκρουε στην αυτονόητη αρχή της ιδιωτικής ελευθερίας, που συνδέεται εξάλλου με τον προστατευτέο κατ' άρ. 18 παρ. 1 Ν. 4412/2016 αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Ούτως εξάλλου, κονδύλια του ως άνω ΠΙΝΑΚΑ, όπως υπό Α10

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

φόροι, υπό Α11 εγγυητικές επιστολές και υπό Α12 ασφάλιση έργου, συνεχόνται αυτονόητα όχι με την προϋπολογισθείσα αξία (εκτός της εγγυητικής συμμετοχής), αλλά με την τιμή συμβασιοποίησης, η οποία καταρχήν είναι η τιμή προσφοράς. Αυτή η κατηγορία εξόδων αναγκαία συναρτάται με την τιμή προσφοράς, ακόμη και ως ποσοστό που υπολογίζεται επ' αυτής, χωρίς να αποκλείεται ανά περίπτωση και ανά δαπάνη να υφίσταται διαφορά, αναλόγως συνθηκών, ζήτημα που εναπόκειται στον προσφέροντα να τεκμηριώσει. Επιπλέον, τα κονδύλια Α13 δαπάνες προσυμβατικού σταδίου, Α14 επισφαλή γενικά έξοδα και δαπάνες δημοσιοποίησης του έργου και Α7 διάθεση μέσω ατομικής προστασίας, Β2 προσωπικό γενικής επιστάσεως και διοίκησης, Β3 νομική υποστήριξη, Β4 εξωτερικοί τεχνικοί σύμβουλοι, Β5 έξοδα εκτέλεσης εργασίας από προσωπικό διοίκησης και Β6 έξοδα λειτουργίας μηχανημάτων γενικής χρήσης δύνανται να ποικίλλουν κατά πολύ όσον αφορά το κόστος τους, αναλόγως παραμέτρων, όπως η οργάνωση της επιχείρησης, οι επιχειρησιακές της ικανότητες, η αποτελεσματικότητα του τμήματος διαγωνισμών της, του νομικού της τμήματος και της διοίκησης της, οι συμφωνιών και οι συμβάσεις που διατηρεί με στελέχη της και τρίτους και εν γένει περιπτωσιολογικές συνθήκες, οι οποίες δύνανται να διαφέρουν αναλόγως οικονομικού φορέα. Τούτο βέβαια δεν σημαίνει ότι τα ποσοστά δαπάνης του ΠΙΝΑΚΑ δεν δύνανται να αποτελούν, όσον αφορά τη δεύτερη αυτή κατηγορία δαπανών, ένα καταρχήν μέτρο ευλόγου κόστους, πλην όμως ουδόλως η απόκλιση από αυτό συνιστά άνευ ετέρου λόγο αποκλεισμό της προσφοράς, η οποία εξάλλου δύναται να υπολογίσει τις δαπάνες με άλλη μεθοδολογία. Πάντως, σε αντίθεση με την πρώτη κατηγορία δαπανών, η ως άνω δεύτερη κατηγορία δεν συναρτάται με αυτή καθαυτή την τιμή σύναψης σύμβασης, αλλά με το εύρος, την πολυπλοκότητα και τις οργανωσιακές και τεχνικές ανάγκες του έργου, οι οποίες αποτυπώνονται με βάση τις προϋπολογισθείσες τιμές και άρα, τα οικεία ποσοστά επί της προϋπολογισθείσας αξίας του έργου και δη, του προϋπολογισθέντος άμεσου κόστους αυτού, απεικονίζουν ένα καταρχήν εύλογο κόστος για τις δαπάνες αυτές. Συνεπώς, σε αντίθεση με την ως άνω πρώτη κατηγορία, δεν είναι εύλογο να λαμβάνεται αξιωματικά ως δεδομένο ότι συναρτώνται ως ποσοστό και δη, ποσοστό όπως το κατά τον ως άνω ΠΙΝΑΚΑ

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

αντιστοιχούν ανά δαπάνη, με την τιμή προσφοράς. Η τρίτη κατηγορία δαπανών των γενικών εξόδων, όπως οι δαπάνες Α1-Α6 και οι δαπάνες Β1, Β7 και Β8, συναρτώνται με εισέτι πιο πρόδηλο τρόπο με αυτό καθαυτό το περιγραφόμενο στα έγγραφα της σύμβασης αντικείμενο εργασιών και άρα, όπως συμβαίνει και με τη δεύτερη ως άνω κατηγορία, ευλόγως δύναται το καταρχήν λογικό μέτρο τους να συναρτάται ως ποσοστό επί της δαπάνης εργασιών του προϋπολογισμού και όχι του κόστους ή του συνολικού ύψους της προσφοράς, πάντα βεβαίως με τον προσφέροντα δυνάμενο να δικαιολογήσει διαφορετικά το τυχόν χαμηλότερο κόστος του, αναλόγως των αναγκών του συγκεκριμένου έργου, των ικανοτήτων, των πόρων και των εν γένει συμβατικών όρων της προκείμενης διαδικασίας. Εξάλλου, οι δαπάνες αυτές, ακριβώς επειδή συναρτώνται με τις ίδιες τις εργασίες εκτέλεσης και όχι απλά τη γραφειακή και διοικητική εξυπηρέτηση της εκτέλεσης, δεν αποτυπώνονται πάντα με ακρίβεια και σύνδεση με το ειδικό αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης (η μη ζημιογόνος εκτέλεση του οποίου είναι και το αντικείμενο της κατ' άρ. 88 Ν. 4412/2016 διαδικασίας), όταν αυθαιρέτως εξάγονται με βάση τα όλως γενικά για κάθε έργο ποσοστά του ως άνω ΠΙΝΑΚΑ επί της εκτιμώμενης αξίας (επί παραδείγματι, η δαπάνη Α4 ρητά παραπέμπει και επιφυλλάσσεται υπέρ των όρων δημοπράτησης, η δαπάνη Α5 ομοίως αναφέρεται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους του έργου, το ίδιο και η δαπάνη Β7 και η δαπάνη Α6 ρητά παραπέμπει στο χρονοδιάγραμμα του συγκεκριμένου έργου, ομοίως συνέχεται με αυτό και η δαπάνη Β8, ενώ αναλόγως συμβατικών όρων ενδέχεται να απαιτούνται λιγότερο ή περισσότερα εκτεταμένα εργοτάξια κατά τις δαπάνες Α1-Α3 και Β1). Εξάλλου, οι υπό Β δαπάνες είναι και εκ φύσεως τους και εν γένει χρονικά συναρτημένες, με αποτέλεσμα η απλή λήψη υπόψη του αφηρημένου και γενικού ποσοστού του ΠΙΝΑΚΑ να μη συνιστά πάντα ακριβή δείκτη ευλόγου μέτρου. Όσον αφορά τους υπό Β9 τόκους κεφαλαίων κίνησης και το εν γένει χρηματοοικονομικό κόστος και κόστος δέσμευσης για εγγυητικές, τούτο, ομοίως εμπίπτει στην πρώτη ως άνω κατηγορία δαπανών ως εκ της φύσης του, αφού ακριβώς αφορά το χρηματοοικονομικό κόστος που επάγεται στην επιχείρηση το κόστος του έργου, άρα αφού το κόστος του έργου είναι η τιμή της προσφοράς (μείον το κέρδος), η μόνη εύλογη ερμηνεία είναι ότι δεν είναι δυνατόν παρά το

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

κόστος κεφαλαίου του κόστους προσφοράς, συναρτάται με το κόστος εκάστης προσφοράς και όχι με το γενικό και αφηρημένο προϋπολογισμό δημοπράτησης. Εξάλλου, προδήλως μια προσφορά με 50% έκπτωση επί του προϋπολογισμού και μια προσφορά με 0% έκπτωση δεν δύνανται να έχουν το ίδιο κόστος κεφαλαίου κίνησης ή μάλλον, να θεωρείται ότι το εύλογο καταρχήν κόστος χρηματοοικονομικής εξυπηρέτησης του κόστους εκτέλεσης είναι το ίδιο, ενώ η μία προσφορά είναι διπλάσια της άλλης. Αντίστοιχα, η δαπάνη Β10 περί αναλογούντος σε σχέση με τη συμμετοχή του έργου στον κύκλο εργασιών της επιχείρησης κόστος έδρας και λειτουργίας, αυτονόητα και εκ του ίδιου του ορισμού του («σε σχέση με τη συμμετοχή του έργου στον κύκλο εργασιών της επιχείρησης») δεν είναι δυνατόν παρά να συναρτάται με την προτεινόμενη εκ του προσφέροντος τιμή συμβασιοποίησης, ήτοι την τιμή προσφοράς. Τέλος, όσον αφορά το εύλογο προσδοκώμενο εργολαβικό όφελος είναι προφανές ότι δεν είναι δυνατόν να λαμβάνεται υπόψη για προσφορές με όλως διαφορετική προσφερόμενη τιμή, ίσο ποσό προσδοκώμενου κέρδους, είναι δε εύλογο ότι όσο μικρότερη είναι η τιμή προσφοράς, άρα όσο μικρότερη η τιμή έκπτωσης, τόσο μικρότερο είναι σε απόλυτες τιμές το προσδοκώμενο κέρδος. Εξάλλου, ακόμη και αν η διαφοροποίηση στην προσφερόμενη έκπτωση ανάγεται σε διαφοροποίηση μεταξύ κόστους των περισσότερων μετεχόντων, ομοίως είναι εύλογο ότι οι προσφέροντες με μεγαλύτερο κόστος προσφοράς (και άρα, αναλαμβάνοντες, σε περίπτωση ανάθεσης, μεγαλύτερο χρηματοοικονομικό κίνδυνο), προσδωκούν μεγαλύτερο, σε απόλυτα μεγέθη, κέρδος. Κατά την πρόδηλη κοινή πείρα εξάλλου και τις απανταχού συνθήκες των κάθε φύσεως συναλλαγών, οι έμποροι και οι συναλλασσόμενοι υπολογίζουν το κέρδος τους με βάση και δη, ως ποσοστό, επί της προσφερόμενης τιμής. Συνεπώς και ακριβώς δεδομένου ότι το κέρδος δεν αποτελεί μια δικαιολογήσιμη δαπάνη προς κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών, αλλά εκφράζει την υποκειμενική αντίληψη του προσφέροντος ως προς τις εύλογες προσδοκίες του εκ της ανάθεσης της σύμβασης, δεν δύναται να κριθεί ως προς το εύλογο του, με βάση την τιμή προσφοράς και όχι την τιμή δημοπράτησης, όπως εξάλλου αυτονόητα παγίως γίνεται δεκτό και στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που υπάγονται στον Ν. 3669/2008 και όπου η τιμή προσφοράς πρέπει να περιλαμβάνει εύλογο

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

ποσοστό κέρδους, το εύλογο του οποίου κρίνεται με βάση καταρχήν την ίδια την προσφορά. Τούτο βέβαια, δεν αναιρεί ότι σε περιπτώσεις ιδιαίτερα υψηλών εκπτώσεων, οι οποίες ενσωματώνουν ούτως ιδιαίτερα χαμηλό έως ελάχιστο κέρδος, θα πρέπει να λαμβάνεται για την κρίση του ευλόγου της προσφοράς και το απόλυτο μέγεθος του κέρδους. Όμως, τα ως άνω αναφερθέντα έχουν την έννοια ότι το καταρχήν κριτήριο περί αδικαιολόγητα χαμηλής προσφοράς δεν δύναται να εκκινεί από το δεδομένο ότι το εύλογο καταρχήν ποσό εργολαβικού οφέλους πρέπει να ανέρχεται σε 2,5% επί της τιμής δημοπράτησης, ανεξαρτήτως τιμής προσφοράς, αλλά ότι σε επίπεδο καταρχήν και γενικής κρίσης περί αδικαιολογήτως χαμηλού επί κονδυλίων ΓΕ-ΟΕ, το κέρδος θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως ποσοστό επί της προσφοράς και όχι επί της εκτιμώμενης αξίας δημοπράτησης. Άρα, από το 15,50+2,50% ποσοστό ΓΕ και ΟΕ και άρα, 18% αθροιστικά της ως άνω Εγκυκλίου και ειδικώς στο μέτρο που αυτή λαμβάνεται υπόψη ως κριτήριο καταρχήν διάγνωσης μη αδικαιολογήτως χαμηλού της οικονομικής προσφοράς, το ποσοστό 6,8+2,5% (ΓΕ και ΟΕ αντίστοιχα) και άρα, συνολικά 9,3% υπολογίζεται επί της τιμής προσφοράς και το υπόλοιπο ποσοστό 8,70% υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη αξία. Πλην όμως, ουδόλως τα ανωτέρω έχουν την έννοια ότι η ως άνω Εγκύκλιος, ούτως κατά τα ανωτέρω εφαρμοσθείσα επί αξιολόγησης οικονομικών προσφορών, ιδρύει οιοδήποτε αμάχητο τεκμήριο ελάχιστης ανά πηγή κόστους δαπάνης, αλλά μόνο μια καταρχήν ένδειξη περί υποεκτίμησης κόστους σε συγκεκριμένα ανά περίπτωση έξοδα. Αναμφίβολα όμως, αφενός οι προσφέροντες δύνανται κατ' ειδικό τρόπο να αποδείξουν το χαμηλότερο συγκεκριμένο κόστος τους σε σχέση με το προκύπτον εκ της, δια των ως άνω μεθόδων, εφαρμογής της Εγκυκλίου επί ανά περίπτωση πηγής δαπάνης (όπως και η ΔΕΦΑΘ 148/2020 ρητά αναφέρει), αφετέρου, όπως βάσιμα επικαλείται ο πρώτος προσφεύγων, αλλά και οι λοιποί προσφεύγοντες, κατ' άρ. 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016, ναι μεν οι μετέχοντες δεν διαπραγματεύονται με την αναθέτουσα τη σύνθεση του κόστους τους (Απόφαση ΑΕΠΠ 235/2017), πλην όμως, η αναθέτουσα δεν δύναται να αποκλείσει άνευ ετέρου επί οιασδήποτε καταρχήν ένδειξης αδικαιολόγητα χαμηλού κόστους, εφόσον το αδικαιολόγητο αυτό δεν είναι εξαρχής αποδεδειγμένο με βεβαιότητα, αλλά οφείλει σε περίπτωση εντοπισμού τέτοιων

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

απλών ενδείξεων, όπως εξάλλου συνιστούν οι καταρχήν αναπόδεικτες ως προς τη στοιχειοθέτηση του οικείου κόστους, αποκλίσεις από τα καταρχήν όρια της ως άνω Εγκυκλίου, να καλέσει τον προσφέροντα προς ειδική αιτιολόγηση αυτών, το ίδιο δε συμβαίνει και σε κάθε περίπτωση, όπου ο προσφέρων μεν παρείχε μια καταρχήν κοστολογική πληροφορία, εκ της οποίας δύναται να προκύπτει ότι ενδεχομένως έλαβε υπόψη του κάποια πηγή κόστους, πλην όμως προκύπτει ασάφεια ή έλλειψη βεβαίας κρίσης περί του πώς αυτή στοιχειοθετείται ή συγκροτείται ή η αναθέτουσα διαφωνεί με μία επιμέρους τιμή. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, κατ' άρ. 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016 η αναθέτουσα αξιολογεί τις παρασχεθείσες πληροφορίες σε συνεννόηση με τον προσφέροντα και δεν αποκλείει άνευ ετέρου προσφορά, παρά αποκλείει μόνο όταν, κατ' άρ. 88 παρ. 4 Ν. 4412/2016, η προσφορά του προκύπτει μετά βεβαιότητας ζημιογόνος ή ελλείπει πλήρως η καταρχήν κοστολογική πληροφορία. Στην ειδικότερη δε περίπτωση, όπου ο προσφέρων απλώς εφαρμόζει την Εγκύκλιο 9/2017 με τους οικείους συντελεστές της για την εξαγωγή των ΓΕ αυτού, χωρίς καμία έστω καταρχήν εξήγηση τυχόν χαμηλότερου κόστους του, αλλά απλώς πολλαπλασιάζοντας αυτούς με διαφορετικές αξίες από τις ως άνω αναφερθείσες, κατά τρόπο που ούτε καλύπτεται από το καταρχήν τεκμήριο επαρκούς υπολογισμού ΓΕ που προκύπτει από την εκ μέρους του τήρηση της Εγκυκλίου ούτε όμως, εξηγεί με δικό του τρόπο το έμμεσο κόστος, ήτοι τα γενικά του έξοδα, με τρόπο που καλύπτει καταρχήν κάθε αναγκαίο τέτοιο κόστος για την εκτέλεση της σύμβασης, τότε ο προσφέρων επί της ουσίας δεν δικαιολογεί το κόστος του και δεν εξηγεί εν τέλει την προσφορά του. Και ναι μεν όσον αφορά ειδικές διαφωνίες ή ελλείψεις επί επιμέρους στοιχείων και παραγόντων εκτέλεσης και δημιουργίας κόστους επί της προσφοράς του, η αναθέτουσα οφείλει είτε εξ αρχής να προσδιορίσει στον προσφέροντα τι οφείλει αυτός να εξηγήσει ή έστω κατόπιν γενικής καταρχήν κλήσης του να υποβάλει αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του, να τον καλέσει να συμπληρώσει και να διευκρινίσει ειδικότερα τα οικεία ζητήματα που τίθενται, πλην όμως όσον αφορά τα ΓΕ και δη, την καταρχήν δικαιολόγηση κάλυψης τους από την προσφορά του προσφέροντος (και όχι όσον αφορά επιμέρους ζητήματα επί επιμέρους

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

δαπανών και των επιμέρους εξηγήσεων που παρέχει ο προσφέρων), είναι πρόδηλο ότι ο προσφέρων δεν χρειάζεται ειδική και πανηγυρική επεξήγηση, κατά την κατ' άρ. 88 Ν. 4412/2016, κλήση του προς δικαιολόγηση της προσφοράς του, αλλά αυτονόητα οφείλει να δείξει σε τι ποσά υπολογίζει τα οικεία κόστη του και αν αυτά είναι χαμηλότερα των οικείων της ως άνω Εγκυκλίου, να προβάλει έστω και δια απλής καταρχήν παράθεσης εξηγήσεων, πώς αυτά στοιχειοθετούνται. Εξάλλου, όπως και η ως άνω Εγκύκλιος αναφέρει («Πρόκειται για μια πρώτη, αδρή προσέννιση για την κατανομή των επιμέρους ποσοστών του εμμέσου κόστους του έργου δηλαδή των Γενικών Εξόδων και ενός ευλόγου προσδοκώμενου Εργολαβικού Οφέλους (ΓΕ&ΟΕ). Η θεώρηση έγινε με κάποιες «μέσες» συνθήκες δηλαδή έργο προϋπολογισμού της τάξεως 1.000.000 συμβατικής διάρκειας 12 μηνών. Επιλέχθηκε να δοθεί η «μέση» θεώρηση με μια συγκεκριμένη τιμή όπως είναι η προσέγγιση του ν. 4412/2016 (άρθρο 53 παρ. 7.Θ), έναντι παράθεσης εύρους διακύμανσης τιμών και ποσοστών (π.χ. για κάλυψη ειδικών συνθηκών και καταστάσεων, γεωγραφικές παράμετροι, κατηγοριοποίηση έργων με βάση τον προϋπολογισμό, τη λειτουργία (ΟΔΟ, ΑΙΜ, ΥΔΡ) κ.α.)). Χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από την μελέτη του ΙΟΚ «Σύστημα προσδιορισμού εμμέσου κόστους των έργων» (2004) και την εγκύκλιο Δ17α/3/1/Φ Ν 402/9-1-2004 του ΥΠΕΧΩΔΕ προσαρμοσμένα στη σημερινή οικονομική κατάσταση. Το κόστος των εγγυητικών προέκυψε από το μέσο επιτόκιο τριμήνου προμήθειας εγγυητικών (καλής εκτέλεσης, αντικατάστασης δεκάτων, λήψης προκαταβολής, παρακαταθήκης υλικών) των Τραπεζών (Εθνική, ΑΛΦΑ, Eurobank, Πειραιώς) και του ΤΣΜΕΔΕ. Στους φόρους έχει ληφθεί υπόψη μόνο ο φόρος εργοληπτών 3% (υπάρχει επίσης η κράτηση υπέρ ΕΑΑΔΗΣΥ με το σχετικό χαρτόσημο, ενώ η κράτηση υπέρ ΕΜΠ θεωρήθηκε ότι καταργήθηκε). Στη στήλη 1 η περιγραφή των δραστηριοτήτων/δαπανών όπως αναλύεται παραπάνω στον καθορισμό του περιεχομένου των Γενικών Εξόδων του Έργου. Στις στήλες 3,4,5 τα ελάχιστα στοιχεία που εντοπίστηκαν στην Εγκύκλιο 1/2004, στη Μελέτη του ΙΟΚ, κ.α. Στη στήλη 2 τα προτεινόμενα ποσοστά επί του Προϋπολογισμού Υπηρεσίας (δημοπράτησης) που προέκυψαν (κατ' ανάγκη) σε συνάντησεις της Ομάδας Εργασίας με Delphi method. Τα προκύπτοντα ποσοστά των Γενικών Εξόδων του Έργου ανέρχονται σε 15,5%

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

και με την θεώρηση ότι το εύλογο προσδοκώμενο όφελος ανέρχεται σε 2,5% προκύπτει τελικό σύνολο ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΕΡΓΟΛΑΒΙΚΟΥ ΟΦΕΛΟΥΣ 18%.»), ουδόλως αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί ούτε ως μια απανταχού και ακλόνητη αυθεντία σε κάθε είδους διαδικασία περί του ελάχιστου αποδεκτού οικείου κόστους ούτε ως αμάχητο τεκμήριο αδικαιολογήτως χαμηλής προσφοράς ούτε ως μία αφηρημένη και γενικής εφαρμογής μέθοδο συναγωγής τέτοιου κόστους, αφού εξάλλου, όπως αναφέρει, υπόκειται σε πλήθος παραδοχών, οι οποίες διαχρονικά και ανά περίπτωση δύνανται να μεταβάλλονται.

6. Επειδή, όσον αφορά την κρίση της αναθέτουσας επί των εμμέσων εξόδων του πρώτου προσφεύγοντος και δη, επί του κωδικού Β2 για δαπάνες προσωπικού επιστάσις και διοίκησης, προκύπτει ότι ο προσφεύγων δεν προέβη σε κάποιον αφηρημένο υπολογισμό ή απλή δήλωση ποσού, αλλά ρητά και ειδικά επί του κωδικού αυτού υπολόγισε βάσει πραγματικών στοιχείων και δαπανών της επιχείρησης του το οικείο κόστος που εκεί ανέφερε και επί της συγκρότησης του οποίου, όσον αφορά το προσωπικό στελέχωσης, η αναθέτουσα ουδέν εσφαλμένο εντόπισε. Όμως η αναθέτουσα, χωρίς ουδόλως να αξιολογήσει τα συγκεκριμένα και ειδικά επί του κωδικού Β2 στοιχεία που παρέθεσε, προς στοιχειοθέτηση της οικείας δαπάνης του ο προσφεύγων, αφηρημένα, ανατιολόγητα και αόριστα υπολόγισε κόστος 827.569,09 ευρώ, ως γινόμενο του κατά την Εγκύκλιο 9/2017 ποσοστού 4% επί της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης, καταλήγοντας ούτως σε εκ μέρους του προσφεύγοντος υποκοστολόγηση ύψους 291.575,76 ευρώ. Η παραπάνω κρίση της αναθέτουσας είναι ως εκ τούτου όλως ανατιολόγητη και αόριστη, ερειδόμενη αποκλειστικά σε παράνομη χρήση των καθοδηγητικών στοιχείων της ως άνω Εγκυκλίου ως αμάχητα τεκμήρια, ανεπίδεκτα ανταπόδειξης και δη, παρά την εκ του πρώτου προσφεύγοντος ειδική στοιχειοθέτηση του δικού του αληθούς και πραγματικού κόστους επί του οικείου κωδικού Β2. Άρα, όλη η ως άνω υποκοστολόγηση εσφαλμένα ελήφθη υπόψη από την αναθέτουσα και επομένως, λαμβανομένου υπόψη ότι αφείρεσε το ποσό 326.196,83 ευρώ από το έμμεσο κόστος του έργου, ακριβώς διότι προέβη σε επιμέρους επί των δαπανών κάθε ομάδας, υπολογισμό ασφαλιστικών εισφορών, η αναθέτουσα

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

όφειλε να λάβει υπόψη της 2.195.298,10 ευρώ ως έμμεσο κόστος του έργου αντί 2.470.981,85 ευρώ, όπως έλαβε υπόψη της.

7. Επειδή, όσον αφορά το ειδικότερο ζήτημα των ασφαλιστικών εισφορών επί της προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντος, καταρχάς μόνη της η αναφορά αυτών στο πλαίσιο διαγραμματικής δομής και ανάλυσης εκ μέρους του προσφέροντος επί της αιτιολόγησης προσφοράς του, που τοποθετείται εντός του κονδυλίου των γενικών εξόδων είναι όλως αδιάφορη και στερείται εννόμου σημασίας για το αδικαιολογήτως χαμηλό της προσφοράς. Και τούτο διότι αντικείμενο της κατ' άρ. 88 Ν. 4412/2016 διαδικασίας είναι ο εντοπισμός αληθώς ζημιογόνου προσφοράς και όχι η τήρηση κάποιας συγκεκριμένης τυπικότητας, ως προς τον τρόπο αιτιολόγησης του αντιθέτου από τους προσφέροντες, ουδόλως δε υφίστανται τυχόν δεσμευτικοί κανόνες περί του πού θα πρέπει να αναγράφεται και πώς και δια ποίου συγκεκριμένου τρόπου θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται κάθε πηγή κόστους, αρκεί δε σε κάθε περίπτωση το οικείο ελάχιστο εύλογο κόστος να καλύπτεται εκ του τιμήματος της προσφοράς, η οποία είναι εξεταστέα περί του αδικαιολογήτως ή μη χαμηλού αυτής, ως σύνολο και ενιαία και άρα, με χρεία ενιαίας επ' αυτής κρίσης και ενιαίου συμπεράσματος επί του τυχόν ζημιογόνου αυτής. Πάντως ούτε ο εκ της αναθέτουσας οικείος υπολογισμός αναιρεί τούτο διότι ναι μεν υπολογίζει τις εισφορές επί του εργατικού κόστους των εργασιών του άμεσου κόστους, συγχρόνως όμως αφαιρεί το οικείο υπολογισθέν στο έμμεσο κόστος κονδύλι, από το έμμεσο κόστος και άρα και το συνολικό κόστος της προσφοράς και άρα, ως εκ τούτου ελέγχει αν οι αντιστοιχούσες στις εργασίες εισφορές υπερβαίνουν τις εν γένει στην προσφορά, έστω και επί του εμμέσου κόστους, υπολογισθείσες. Εξάλλου, κατά την ως άνω διάταξη, το ζητούμενο του κατ' άρ. 88 Ν. 4412/2016 ελέγχου περί μη παράβασης των υποχρεώσεων εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας εκ του προσφέροντος, ανάγεται στον έλεγχο κάλυψης του ελαχίστου αντιστοιχούντος στο συμβατικό αντικείμενο εργατικού και ασφαλιστικού κόστους και άρα, ο έλεγχος διενεργείται περί της κάλυψης των ελαχίστων, αναλόγως τυχόν απαιτούμενων θέσεων και εμπειρίας προσωπικού, νομίμων αποδοχών και των αντιστοιχουσών ασφαλιστικών εισφορών. Εν προκειμένω, η κύρια αιτία κρίσεως περί ζημιογόνου της προσφοράς του

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

πρώτου προσφεύγοντος ανάγεται στον εκ της αναθέτουσας υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών επί των ανά ομάδα εργασίας εργατικών δαπανών και ενώ η αναθέτουσα εντοπίζει συνολική δαπάνη επί του αθροίσματος των ομάδων εργασιών ύψους 1.650.880,63 ευρώ, εφαρμόζει δε επ' αυτών συντελεστή ασφαλιστικών εισφορών εργοδότη 80,4% και καταλήγοντας σε επιβάρυνση δια μόνης της ως άνω εφαρμογής 1.327.308,03 ευρώ. Πλην όμως, καταρχήν το ποσοστό 80,4% δια του οποίου υπολογίστηκαν οι εισφορές είναι αβάσιμο και ανύπαρκτο και τούτο διότι συνιστά το άθροισμα εισφορών εργοδότη, ανερχόμενες σε 61,20% και εισφορών-κρατήσεων εργαζομένου ανερχόμενες σε 19,20%, παρότι όμως οι τελευταίες αφαιρούνται ακριβώς από τις αποδοχές του εργατοτεχνίτη, με αποτέλεσμα δια του ως άνω ποσοστού 80,4% η αναθέτουσα να έχει προβεί σε διπλό υπολογισμό του οικείου κόστους, καθώς λαμβάνει τις εισφορές εργαζομένου υπόψη και ως πρόσθετο κόστος επί των αποδοχών εργαζομένου, αλλά και ως μέρος, προφανώς, των τελευταίων, τις οποίες τις λαμβάνει υπόψη αυτούσιες. Δια μόνου του ως άνω προδήλου σφάλματος της αναθέτουσας, επί του οποίου είναι αδιάφορο αν ο προσφέρων ανέγραψε, προκειμένου να καταδείξει το οικείο άθροισμα «0,804» στην προσφορά του όσον αφορά τις ασφαλιστικές εισφορές (αφού, αρμοδιότητα της αναθέτουσας είναι ο υπολογισμός του αληθούς ελαχίστου νομίμου κόστους και σκοπός μεταξύ άλλων της διαδικασίας του άρ. 88 Ν. 4412/2016 είναι η απόδειξη παράβασης δια της προσφοράς, των υποχρεώσεων της οικείας ασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, υποχρεώσεις που οι προσφέροντες προφανώς δεν ορίζουν κατά το δοκούν ούτε αυτές εξαρτώνται από τις ανά περίπτωση αναγραφές τους στα έγγραφα της προσφοράς ή της αιτιολόγησης της), προκύπτει υπερκοστολόγηση εκ μέρους της αναθέτουσας ίση με 19,20% επί του ως άνω αθροίσματος 1.650.880,63 ευρώ ή 316.969,08 ευρώ, με το οικείο υπόλοιπο να απομένει 1.010.338,95 ευρώ ως καταρχήν γινόμενο του ποσοστού εισφορών εργοδότη επί των εργατικών δαπανών. Ο δε πρώτος προσφεύγων έλαβε υπόψη του ως προς τις Ομάδες εργασιών Α, Γ και Δ κόστος εργατικών 70 ευρώ ανά ημέρα και στις λοιπές ομάδες κόστος εργάτη 6,50 ευρώ/ώρα και κόστος τεχνίτη 10 ευρώ/ώρα και τούτο, ενώ το κατώτατο ημερομίσθιο εργατοτεχνίτη ανέρχεται 29,04 ευρώ και το ωρομίσθιο σε 4,356

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

ευρώ, τα οποία κατά προσαρμογή με λήψη υπόψη κόστους αντικατάστασης κατά την περίοδο της αδείας άγουν σε προσαύξηση κατά 9,02% ($1/12+1/12 \times 12$, ως κόστος αντικαταστάτη και κόστος αδείας αντικαταστάτη) και άρα, σε συνολικό κατ' αναγωγή αναλογούν κόστος ημερομισθίου 31,66 ευρώ και ωρομισθίου 4,75 ευρώ. Όσον αφορά τα ημερομίσθια, το ως άνω ποσό με υπολογισμό και κόστους εισφορών εργοδότη, ανέρχεται σε 51,03 ευρώ ($31,66 \times 1,612$) και άρα είναι προδήλως χαμηλότερο του ληφθέντος υπόψη στις Ομάδες Α, Γ και Δ κατά 18,97 ευρώ ή κατά 27,09%, ενώ όσον αφορά το ωρομίσθιο ανέρχεται σε ($4,75 \times 1,612$) 7,657 ευρώ, κόστος χαμηλότερο κατά 2,343 ευρώ όσον αφορά τους τεχνίτες και άρα, κατά 23,43% χαμηλότερο από το υπολογισθέν των 8 ευρώ και όσον αφορά τους εργάτες, υψηλότερο κατά 1,157 ευρώ ή κατά 17,8% σε σχέση με το ληφθέν υπόψη από τον πρώτο προσφεύγοντα, ήτοι των 6,50 ευρώ.

8. Επειδή, υπό τα ακριβώς ανωτέρω προκύπτει ότι όσον αφορά την ΟΜΑΔΑ Α με υπολογισθέν κόστος εργατών εκ της προσφοράς 462.688 ευρώ, προκύπτει ακόμη και συμπεριλαμβανομένων ασφαλιστικών εισφορών εργοδότη υπερκοστολόγηση 125.342,18 ευρώ, με ορθό νόμιμο μετά εισφορών συνολικό κόστος 337.345,82 ευρώ. Όσον αφορά την ΟΜΑΔΑ Β με επί του σκυροδέματος εργατικά 390.666,38 ευρώ, που υπολογίστηκαν με κόστος μονάδας 14,025 ως μίξη κόστους εργασίας εργάτη και τεχνίτη, ποσό που κατά τις κατώτατες νόμιμες αποδοχές μετά εισφορών ανέρχεται στα 13,017, προκύπτει υπερκοστολόγηση 28.077,84 ευρώ (αν ως τιμή μονάδας υπολογιστεί η ως άνω εκ του νομίμου κόστους μετά εισφορών προκύπτουσα) και με ορθό νόμιμο μετά εισφορών συνολικό κόστος 362.588,54 ευρώ. Στην ίδια ΟΜΑΔΑ Β, όσον αφορά μονώσεις και αρμούς με υπολογισθέντα εργατικά συνολικά 114.404,00 ευρώ ως άθροισμα εργατικών διαμόρφωσης σκυροδέματος 14.350 ευρώ με ληφθείσα υπόψη τιμή μονάδας 3,5 ευρώ, η οποία αν υπολογισθεί επί των νομίμων αποδοχών μετά εισφορών ανέρχεται σε 2,68 ευρώ και άρα προκύπτει υπερκοστολόγηση 3.362,00 ευρώ, όσον αφορά εργατικά επάλειψης 30.830 ευρώ που υπολογίστηκαν με τιμή μονάδας 1 ευρώ ενώ βάσει του ως άνω ελαχίστου μετά εισφορών ωρομισθίου προκύπτει τιμή μονάδας 0,767 ευρώ, προκύπτει υπερκοστολόγηση 7.183,39 ευρώ και όσον αφορά εργατικά

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

σφράγισης αρμών 69.224,00 ευρώ που υπολογίσθηκαν με τιμή μονάδας 3,40 ευρώ και με αντίστοιχη τιμή μονάδας βάσει ελαχίστου νόμιμου μετά εισφορών κόστους, 5,20 ευρώ (ο προσφεύγων δεν υπολόγισε και την αναλογία εργασίας και εργάτη, παρά μόνο τεχνίτη, προκύπτει υποκοστολόγηση 36.648 ευρώ και άρα, για τις ως άνω εργασίες μονώσεων, αρμών και επεξεργασίας σκυροδέματος προκύπτει υποκοστολόγηση 26.102,61 ευρώ αθροιστικά και αληθές αντίστοιχο νόμιμο κόστος 140.506,61 ευρώ. Περαιτέρω, η αναθέτουσα όλως αυθαίρετα έχει προσθέσει ασφαλιστικές εισφορές επί του αντιστοιχούντος στην προσφορά προμηθευτή του προσφεύγοντος ποσού κόστους τοποθέτησης οπλισμών 0,04 ευρώ/κιλό, χωρίς ουδόλως να ζητήσει διευκρινίσεις περί της αναλογίας χρόνου εργασίας επί της ανά κιλό τοποθέτησης, ώστε να είναι σε θέση να διαπιστώσει αν το οικείο κόστος είναι κατώτερο του νομίμου μετά εισφορών, χωρίς εξάλλου ουδόλως από την αιτιολόγηση του πρώτου προσφεύγοντος, όπου απλά αναφέρεται το ως άνω κόστος ως κόστος τοποθέτησης, να προκύπτει ότι συνιστά κόστος του προμηθευτή για εργατικά άνευ εισφορών. Άρα, η όλη αιτιολόγηση προσθήκης εισφορών επί του ως άνω κόστους τοποθέτησης 46.652,00 ευρώ, με αποτέλεσμα τη συναγωγή υποκοστολόγησης είναι όλως αυθαίρετη και δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη. Όσον αφορά τις εργασίες μεταλλικών κατασκευών, κρασπέδων-πλακοστρώσεων και κατασκευής φατνών, σχετικά με τις πρώτες υπολογίσθηκαν εργατικά 3.660 ευρώ με τιμή μονάδας 1,20 ευρώ (ο δε προσφέρων δεν υπολόγισε το αντιστοιχούν κόστος εργάτη), το αληθές νόμιμο μετά εισφορών κόστος ανέρχεται σε 1,83 ευρώ και άρα, προκύπτει υποκοστολόγηση 1.947,12 ευρώ, σχετικά με τα κράσπεδα πλακοστρώσεις με εργατικά 220.605,00 ευρώ βάσει τιμής μονάδας 5,78 ευρώ, ενώ το αντιστοιχούν νόμιμο μετά εισφορών κόστος μονάδας ανέρχεται σε 5,36 ευρώ, προκύπτει υπερκοστολόγηση 16.044,00 ευρώ και όσον αφορά τους φατνούς, η αιτιολόγηση του πρώτου προσφεύγοντος αναφέρει εκ τιμής προμηθευτή εργατικά 3.000,00 ευρώ, επί των οποίων η αναθέτουσα όλως αυθαίρετα έχει προσθέσει ασφαλιστικές εισφορές επί του αντιστοιχούντος στην προσφορά προμηθευτή του προσφεύγοντος ποσού κόστους εργασίας, χωρίς ουδόλως να ζητήσει διευκρινίσεις περί της αναλογίας χρόνου εργασίας επί της τοποθέτησης, ώστε να είναι σε θέση να διαπιστώσει

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

αν το οικείο κόστος είναι κατώτερο του νομίμου μετά εισφορών, χωρίς εξάλλου ουδόλως από την αιτιολόγηση του πρώτου προσφεύγοντος, όπου απλά αναφέρεται το ως άνω κόστος ως κόστος τοποθέτησης, να προκύπτει ότι συνιστά κόστος του προμηθευτή για εργατικά άνευ εισφορών. Άρα, η όλη αιτιολόγηση προσθήκης εισφορών επί του ως άνω κόστους 3.000 ευρώ, με αποτέλεσμα τη συναγωγή υποκοστολόγησης είναι όλως αυθαίρετη και δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη. Άρα, όσον αφορά τις τις εργασίες μεταλλικών κατασκευών, κρασπέδων-πλακοστρώσεων και κατασκευής φατνών προκύπτει υπερκοστολόγηση 14.096,88 ευρώ και αληθές κατώτατο μετά εισφορών κόστος 213.168,12 ευρώ. Όσον αφορά τις εργασίες φρεατίων και σωληνώσεων δικτύων με συνολικά αναφερόμενα στην αιτιολόγηση εργατικά 121.716,00 ευρώ που υπολογίσθηκαν με τιμή μονάδας 276 ευρώ, ενώ το αντιστοιχούν μετά εισφορών νόμιμο κόστος ανέρχεται σε 275,65 ευρώ, προκύπτει υπερκοστολόγηση 154,35 ευρώ με αληθές αντίστοιχο μετά εισφορών κόστος 121.561,65 ευρώ. Επομένως, το αθροιστικό αντίστοιχο νόμιμο μετά εισφορών κόστος για την ΟΜΑΔΑ Β ανέρχεται σε 884.476,92 ευρώ και άρα προκύπτει υπερκοστολόγηση 16226,00 ευρώ, από την οποία δεν αφαιρείται ποσό που ούτως ή άλλως θα καταβληθεί σε προμηθευτές, αφού τα οικεία ως άνω δύο ποσά ούτως ή άλλως δεν κρίθηκαν υποκοστολογημένα ή υπερκοστολογημένα κατά τα ανωτέρω, αλλά κατά τον ως άνω υπολογισμό λήφθηκαν υπόψη ως είχαν. Όσον αφορά την ΟΜΑΔΑ Γ υπολογίσθηκαν στην αιτιολόγηση εργατικά 14.700,00 ευρώ βάσει ημερομισθίου 70,00 ευρώ, ενώ προκύπτει ακόμη και συμπεριλαμβανομένων ασφαλιστικών εισφορών εργοδότη, υπερκοστολόγηση 3.983,70 ευρώ, με ορθό νόμιμο μετά εισφορών συνολικό κόστος 10.716,30 ευρώ και δη, για 210 συνολικά ημερομίσθια μετά εισφορών κατά τους υπολογισμούς της αιτιολόγησης. Όσον αφορά την Ομάδα Δ, όπου λήφθηκαν υπόψη (4X182=) 728 ημερομίσθια και συνολικό κατά τον πρώτο προσφεύγοντα ληπτέο υπόψη κόστος 50.960,00 ευρώ με κόστος ημέρας 70,00 ευρώ (σημειωτέον ότι ουδόλως ανέφερε απλώς κόστος ημερομισθίου, αλλά κόστος ημέρας, ουδόλως ούτως παραπέμποντας σε μη λήψη υπόψη των εισφορών, αλλά σε λήψη υπόψη του συνολικού κόστους απασχόλησης, άρα μετά εισφορών), προκύπτει ότι με βάση ακριβώς τους επί της Ομάδας Γ και της

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

Ομάδας Α υπολογισμούς, εξάγεται ακόμη και συμπεριλαμβανομένων ασφαλιστικών εισφορών εργοδότη, υπερκοστολόγηση 13.810,16 ευρώ, με ορθό νόμιμο μετά εισφορών συνολικό κόστος 37.149,84 ευρώ. Όσον αφορά την ΟΜΑΔΑ Ε και δη, περί των στηθαίων, ο προσφεύγων υπολόγισε 8.550 ευρώ κόστος εργασίας αποξήλωσης με τιμή μονάδας 1,50 ευρώ και 111.946,25 ευρώ με τιμή μονάδας 3,25 ευρώ. Η τιμή μονάδας της αποξήλωσης δεν έχει αιτιολογηθεί, η δε τιμή τοποθέτησης ανά μονάδα έχει υποκοστολογηθεί αφού ανέρχεται κατά προσαρμογή σε 4,28 ευρώ και άρα, προκύπτει υποκοστολόγηση επί της τοποθέτησης 35.478,35 με αληθές νόμιμο κόστος εργασίας μετά εισφορών 147.424,60 ευρώ, ενώ αν υποτεθεί ακόμα ότι το κόστος 1,50 ευρώ για 5.700 μονάδες αποξήλωσης και συνολικά 8.550,00 ευρώ, το οποίο δεν αιτιολογήθηκε, δεν λαμβάνει υπόψη εισφορές εργοδότη, ήτοι 6,120%, πρέπει να προστεθεί ποσό υποκοστολόγησης 5.232,60 ευρώ και το αθροιστικό κόστος αποξήλωσης-τοποθέτησης στηθαίων ανέρχεται σε 161.207,20 ευρώ με αθροιστική υποκοστολόγηση 40.710,95 ευρώ. Περαιτέρω, για πινακίδες και στύλους με αντίστοιχες ληφθείσες υπόψη από την αιτιολόγηση του προσφεύγοντος τιμές μονάδες 18,20 και 2,60 ευρώ αντίστοιχα και αντίστοιχα κόστη 6.643 και 1.690 ευρώ αντίστοιχα, λαμβανομένου υπόψη του νομίμου μετά εισφορών κόστους, οι τιμές μονάδας αναδιαμορφώνονται αντίστοιχα σε 21,44 και 3,06 ευρώ και τα κόστη σε 1.182,45 και 300,82 ευρώ και άρα, προκύπτει αθροιστικό κόστος 9.816,27 ευρώ και υπερκοστολόγηση ευρώ 1483,27 ευρώ. Άρα, όσον αφορά την ΟΜΑΔΑ Ε προκύπτει αληθές νόμιμο κόστος μετά εισφορών 171.023,47 ευρώ και υποκοστολόγηση 42.194,22 ευρώ. Όσον αφορά την ΟΜΑΔΑ Ζ, σχετικά με τον οδοφωτισμό υπολογίσθηκε κόστος εργασίας 93.000,00 ευρώ με τιμή μονάδας 375,00 ευρώ, προκύπτει νόμιμο κόστος μετ' ασφαλιστικού κόστους 91.148,93 ευρώ και άρα, υπερκοστολόγηση 1.851,07 ευρώ. Επομένως, κατ' άθροισμα των ανωτέρω, επί του συνόλου των ομάδων και ειδικώς όσον αφορά το εργατικό κόστος, προκύπτει υπερκοστολόγηση άνω του νομίμου εργατικού κόστους συμπεριλαμβανομένων των ασφαλιστικών εισφορών ύψους 119.019,35 ευρώ, σε αντίθεση με τις κρίσεις της αναθέτουσας ότι δεν καλύπτεται ουδόλως οιοδήποτε ποσό ασφαλιστικής εισφοράς, με αποτέλεσμα οι αιτιολογίες της αναθέτουσας να

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

ερείδονται στην παραδοχή ότι το ανά ημέρα κόστος αμοιβής και ασφάλισης ανέρχεται σε 112,84 ευρώ με 61,20% συντελεστή, ενώ με τον συντελεστή που η ίδια η αναθέτουσα έλαβε υπόψη (80,40%) 126,28 ευρώ και ότι η απλή αμοιβή ενός απλού εργάτη ανέρχεται σε έως 70 ευρώ την ημέρα, παραδοχές αναπόδεικτες και μη προκύπτουσες και δη με πλήρη σαφήνεια εκ της προσφοράς του προσφεύγοντος, όσον αφορά τη στοιχειοθέτηση ελάχιστου νόμιμου κόστους και εισφορών, με αποτέλεσμα να προκύπτουν εκτιμήσεις της αναθέτουσας πέραν του άκρου ορίου εκτιμητικής και αξιολογικής κρίσεως και οικείας ευχέρειας της αναθέτουσας, χωρίς δε κανένα έρεισμα επί της προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντος, ο οποίος εξάλλου ουδόλως ανέφερε ότι παρέχει τέτοιες συγκεκριμένες αμοιβές στο προσωπικό των συγκεκριμένων άμεσων εργασιών όπου τέθηκε το ανά περίπτωση κόστος, αλλά αναφέρθηκε απλώς σε εν γένει εργατικά και κόστος τοποθετήσεων ή εργασιών, διατύπωση που σε κάθε περίπτωση ουδόλως σημαίνει αποκλειστικά κόστος αμοιβής και μόνο και τούτο, ενώ η αναθέτουσα όφειλε με βεβαιότητα να έχει καταλήξει στο ότι η προσφορά δεν καλύπτει το κόστος ασφαλιστικών εισφορών και όχι να συνάγει υποθετικά και αυθαίρετα τούτο και δη, με δηλούμενο κόστος εργασίας πολύ μεγαλύτερο από το άθροισμα νόμιμου κόστους και εισφορών. Συνεπώς, όλος ο υπολογισμός υποκοστολόγησης ασφαλιστικών εισφορών επί της προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντος είναι εσφαλμένος, αντίθετα δε προκύπτει ότι η προσφορά έχει σημαντικά υπερκοστολογήσει σε αθροιστικό επίπεδο κάθε οικείο κόστος, χωρίς καν να συμπεριληφθεί σε αυτό, το αφαιρεθέν ούτως ή άλλως από την αναθέτουσα, οικείο κόστος στα έμμεσα κόστη του έργου.

9. Επειδή, όσον αφορά την ΟΜΑΔΑ Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΡΓΟΥ, ο πρώτος προσφεύγων δεν προέβη σε κάποια ειδικό υπολογισμό κόστους, παραπέμποντας, κατά τη σελ. 78 της αιτιολόγησης του, στα ΓΕ του αναδόχου, όσον αφορά τους αριθμούς τιμολογίου 35-36. Στο δε κεφάλαιο ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ, στο υποκεφάλαιο Γ. ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΕΞΟΔΑ, σελ. 24 αιτιολόγησης του, αναφέρει 38.900 ευρώ ως εκτίμηση για λοιπά έξοδα, όπως μελέτες, σχέδια, εργαστηριακές δοκιμές, φωτογραφίες και εντοπισμό δικτύων κοινής ωφελείας και 29.700,00 ευρώ ως απρόβλεπτες δαπάνες. Όμως, η

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

εργασία της ΟΜΑΔΑΣ Η, όπως περιγράφεται στους ως άνω ΑΤ 35-36 δεν συνιστά απρόβλεπτο έξοδο, η δε κάλυψη του από τα γενικά έξοδα δεν προκύπτει σε τι συνίσταται ούτε αντίστροφα προκύπτει πώς θα καλυφθούν τα υπόλοιπα έξοδα που συμπεριελήφθηκαν στον κωδικό Γ1 ως λοιπά έξοδα ούτε εξάλλου ο προσφεύγων εξηγεί στην προσφυγή του κατά ποιο συγκεκριμένο ποσό υπολογίσθηκαν οι ΑΤ 35-36, ώστε έστω και δια της συμπεριλήψεως τους στον κωδικό Γ1 να προκύπτει ότι σε κάθε περίπτωση καλύπτονται μαζί και με τα υπόλοιπα λοιπά έξοδα για τα οποία προορίζεται ο ως άνω εκ του ιδίου συνταχθείς κωδικός. Ο δε πρώτος προσφεύγων στην προσφυγή του αιτιολογεί την κάλυψη του ΑΤ 35 για αποκατάσταση κυκλοφορίας από το ποσό των 29.700 των απορβλέπτων και την κάλυψη του ΑΤ 36 από το ποσό Γ1 λοιπά έξοδα 38.900 ευρώ, σε συνδυασμό με τον κωδικό Α14 επισφαλή γενικά έξοδα και δαπάνες δημοσιοποίησης 144.824,59 ευρώ. Πλην όμως, εκ της έκθεσης αιτιολόγησης του δεν αποδόθηκε συγκεκριμένο ποσό κάλυψης των ως άνω κωδικών, συμπεριελήφθη πάντως γενική παραπομπή στα γενικά έξοδα, που το πρώτον συγκεκριμενοποιείται σε κωδικούς γενικών εξόδων δια της προσφυγής χωρίς προσδιορισμό ποσού. Η δε αναθέτουσα όμως και σε κάθε περίπτωση, παρότι έλαβε χώρα τέτοια παραπομπή, ουδόλως τήρησε τον κατ' άρ. 88 Ν. 4412/2016 και δη ενώ ο προσφεύγων δεν κατέλειπε όλως ανεξήγητη την κάλυψη των ΑΤ 35-36, παρά θεώρησε όλην εκτιμώμενη αξία της ΟΜΑΔΑΣ Η ως ζημία της προσφοράς, ήτοι έλαβε υπόψη μηδενική εκτίμηση της από τον προσφεύγοντα, πράγμα που κατά τα ανωτέρω δεν ισχύει. Επομένως, ναι μεν η ΑΕΠΠ δεν δύναται βάσει των ανωτέρω να κρίνει την κάλυψη του οικείου κόστους, πλην όμως ούτε η αναθέτουσα άσκησε την κατ' άρ. 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016 αρμοδιότητα της ουσιαστικής διερεύνησης της υπόστασης και ευλόγου συγκρότησης της προσφοράς σε συνεννόηση με τον προσφέροντα επί της αξιολόγησης των πληροφοριών που ο προσφέρων έδωσε και εν προκειμένω επί της παραπομπής του στα Γενικά Έξοδα. Συνεπώς, η ως άνω δαπάνη ήταν κατ' άρ. 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016 διευκρινιστέα και όχι άνευ ετέρου ληπτέα υπόψη ως μη υπολογισθείσα και συγκροτούσα ζημία της προσφοράς.

10. Επειδή, σύμφωνα με τη μεθοδολογία συνάθροισης της αναθέτουσας, κατά τα ανωτέρω προκύπτει ότι καταρχήν το άμεσο κόστος των 11.130,56 ευρώ

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

της προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντος δεν προκύπτει ως αδικαιολόγητο, με εξαίρεση το κόστος ΟΜΑΔΑΣ Η 127.720,00 ευρώ αθροιστικά ως προϋπολογισθείσα αξία, η κάλυψη των εργασιών της οποίας ήταν διευκρινιστέα. Σε κάθε όμως περίπτωση κατά τα ανωτέρω, ο πρώτος προσφεύγων έχει σημαντικά υπερκοστολογήσει το έμμεσο κόστος του, στο οποίο συμπεριέλαβε ολόκληρο κωδικό ασφαλιστικών εισφορών, οι οποίες όμως υπερβαίνουν κατά πολύ κάθε νόμιμο εργατικό και ασφαλιστικό κόστος, το οποίο η ίδια η αναθέτουσα αφαίρεσε ως πλεόνασμα της προσφοράς, για να καταλήξει στην κρίση της περί ζημιολόγησης αυτής, βάσει άλλων κατά την εσφαλμένη κρίση της, ζημιών επί του άμεσου και του έμμεσου κόστους, που κατά τα ανωτέρω, σκ. 6, έπρεπε, κατά τη μεθοδολογία της αναθέτουσας, σε κάθε περίπτωση να υπολογισθεί σε 2.195.298,10 ευρώ και άρα, το άθροισμα έμμεσου και άμεσου κόστους προκύπτει ως 13.325.654,13 ευρώ και είναι κατά πολύ μικρότερο και δη, κατά ποσό 381.016,47 ευρώ, ποσό επαρκές μόνο του και χωρίς την ανάγκη συνυπολογισμού και των κερδών της προσφοράς, για να καλύψει κάθε εξάλλου κατά τα ανωτέρω, εσφαλμένο τυχόν υπολογισμό ή τυχόν αυξημένο κόστος προσωπικού ένεκα τριετιών και πάντως, πολλαπλάσιο της προϋπολογισθείσας ακόμα αξίας των ΑΤ 35-36 ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ Η, η κάλυψη των οποίων ήταν διευκρινιστέα, έναντι των 13.706.670,60 ευρώ της προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντος και τούτο χωρίς να υπολογιστεί υπέρ του η υπερκοστολόγηση εργατικού και ασφαλιστικού κόστους ύψους 119.019,35 ευρώ, σύμφωνα με τα ανωτέρω ούτε οι εκ του ιδίου επικαλούμενες υπερκοστολογήσεις και υπόλοιπα, που θα προέκυπταν αν κατά τους ισχυρισμούς του πρώτου προσφεύγοντος, αν εφαρμόζονταν οι ίδιες μέθοδοι και επιμέρους παράμετροι υπολογισμού κόστους, όπως με άλλους ομοίως αποκλεισθέντες μετέχοντες. Συνεπεία των ανωτέρω, αποκλείεται η προσφορά του πρώτου προσφεύγοντος να είναι ζημιολόγηση και δη, με βάσει τουλάχιστον τις παραδοχές ζημιών και υποκοστολογήσεων που εσφαλμένα έλαβε υπόψη της κατά τα ανωτέρω η αναθέτουσα και τούτο ακόμη και αν όλο το ποσό του προϋπολογισμού της ΟΜΑΔΑΣ Η θεωρηθεί αυτούσιο ως ζημία και ακόμη και αν δεν ληφθεί υπόψη υπέρ του πρώτου προσφεύγοντος καμία υπερκοστολόγηση εξ όσων ο ίδιος επικαλείται ή κατα τα ανωτέρω προέκυψαν όσον αφορά την προσφορά του.

Ουδόλως βέβαια αποκλείεται η αναθέτουσα να επανέλθει επί άλλων κονδυλίων της προσφοράς του και βάσει άλλης τυχόν αιτιολογίας για να κρίνει εκ νέου το δικαιολογημένο ή μη της προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντος, κατά τήρηση όμως και σε κάθε περίπτωση της κατ' άρ. 88 Ν. 4412/2016 διαδικασίας.

11. Επειδή, όσον αφορά τους ισχυρισμούς του πρώτου προσφεύγοντος περί παράλειψης κλήσης από την αναθέτουσα προς αιτιολόγηση οικονομικών προσφορών, τους δύο λοιπούς αποδεκτούς μειοδότες, οι οποίοι εμφανίζουν έκπτωση αρκετά κάτω από 40%, οι οικείοι ισχυρισμοί προβάλλονται αορίστως και αναπόδεικτα, διότι ουδόλως ο προσφεύγων συγκροτεί το καταρχήν ιδιαίτερος χαμηλό της προσφοράς τους, που συνιστά προϋπόθεση για την εν συνεχεία εφαρμογή του άρ. 88 Ν. 4412/2016. Η δε κρίση περί τέτοιου ιδιαίτερος χαμηλού συνιστά πεδίο άσκησης της διακριτικής και εκτιμητικής ευχέρειας της αναθέτουσας, χωρίς να υφίστανται εκ του νόμου συγκεκριμένα όρια έκπτωσης που καθιστούν την οικεία αρμοδιότητα δεσμία, ελέγχεται όμως η τελευταία ως προς τυχόν υπέρβαση των άκρων ορίων της ή ως προς κακή ενάσκηση της, πλην όμως ο πρώτος προσφεύγων ουδόλως στοιχειοθετεί συγκεκριμένο ισχυρισμό για τον οποίο έλαβε χώρα τέτοια τυχόν υπέρβαση ως προς την ως άνω παράλειψη κλήσης, περαιτέρω δε, οι ισχυρισμοί του ως προς τον εσφαλμένο ενδεχόμενο υπολογισμό γενικών εξόδων εκ μέρους των ως άνω δύο μειοδοτών είναι όλως υποθετικοί και αόριστοι, χωρίς να στοιχειοθετεί ότι υφίσταται κάποια καταρχήν σοβαρή ένδειξη περί τέτοιου σφάλματος στις ως άνω προσφορές και τούτο ασχέτως ότι ουδείς κανόνας αυτόματης κρίσης περί αδικαιολόγητα χαμηλής προσφοράς υφίσταται βάσει του ποσοστού του όλου κονδυλίου γενικών εξόδων επί του προϋπολογισμού ούτε, κατά τα ως άνω η ΔΕΦΑΘ 148/2020, που αλυσιτελώς τυγχάνει επίκλησης, έκρινε τούτο. Εξάλλου, όπως ήδη ανωτέρω κρίθηκε η προσφορά του πρώτου προσφεύγοντος, εκπτώσεως 43,86%, δεν προκύπτει καν ως ζημιογόνα και κατ' αποτέλεσμα δεν προκύπτει και προς τούτο ένδειξη ιδιαίτερος ή αδικαιολογήτως χαμηλού των κατωτέρου εκπτώσεως, συγκεκριμένα 35,60% και 34,86%, λοιπών προσφορών. Άρα, το σύνολο των σχετικών ισχυρισμών του πρώτου προσφεύγοντος είναι απορριπτέοι.

12. Επειδή, συνεπεία των ανωτέρω, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η πρώτη προδικαστική προσφυγή, καθ' ο μέρος στρέφεται κατά της απόρριψης του πρώτου προσφεύγοντος. Να απορριφθεί δε η Παρέμβαση του παρεμβαίνοντος κατά το μέτρο αποδοχής της προσφυγής, να γίνει δε εν μέρει δεκτή και δη, καθ' ο μέρος απορρίπτεται η πρώτη προσφυγή.

13. Επειδή, όσον αφορά τη δεύτερη προσφυγή, προκύπτει ότι ο δεύτερος προσφεύγων και πρώτος μειοδότης με ποσοστό έκπτωσης 62,30%, αιτιολόγησε συγκεκριμένα κονδύλια της προσφοράς του και δη, αθροίζοντα δαπάνη επί του προϋπολογισμού 80,49%. Πέραν ότι η αναθέτουσα έλαβε υπόψη της ως εκ τούτου, τα υπόλοιπα κονδύλια ως ανατιολόγητα, συγκροτούντα ζημία 4.036.794,80 ευρώ, επιπλέον έκρινε, σύμφωνα με την ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ υποκοστολογήσεις, τις οποίες όμως προσδιόρισε αορίστως και κατ' αιτιολόγησή τους εκ μέρους της, αλλά και κατά το υποτιθέμενο ποσό που αφορούν, το οποίο ουδόλως αναφέρθηκε, με αποτέλεσμα οι κρίσεις αυτές να μη δύνανται να ληφθούν υπόψη κατά της προσφοράς, τα ίδια δε ισχύουν και για τις επιφυλάξεις της αναθέτουσας επί του κόστους πίνακα αξίας υλικών. Περαιτέρω, η αναθέτουσα έκρινε τον μη υπολογισμό εκ μέρους του προσφέροντος ποσού 188.218,35 που η ίδια κρίνει ως εύλογο για την απόρριψη πλεοναζόντων προϊόντων εκσκαφών επί του κόστους μετώπων εργασίας. Τέλος, η αναθέτουσα υπολογίζει τα ΓΕ επί τη βάση της προϋπολογισθείσας αξίας του έργου, καταλήγοντας σε 2.345.366,89 ευρώ, τα οποία υπερβαίνουν κατά 1.884.669,89 ευρώ το ποσό των 460.697 ευρώ που σχετικώς υπολόγισε ο προσφεύγων.

14. Επειδή, όσον αφορά το κόστος απόρριψης εκσκαφών, ο δεύτερος προσφεύγων επί της ουσίας ουδέν αναιρεί από όσα έκρινε η αναθέτουσα, όλως αορίστως επικαλούμενος τον όγκο ιδιόκτητων μηχανημάτων του, που επιφέρουν οικονομία στις εργασίες των αδρανών υλικών, των επιχώσεων και μεταφορών, την αξιοποίηση βραχώδων προϊόντων εκσκαφής και των πλεοναζόντων, τα οποία κατά τον προσφεύγοντα δεν θα μεταφερθούν για απόρριψη, προς μείωση επιπτώσεων στο περιβάλλον. Περαιτέρω, αορίστως και αλυσιτελώς επικαλείται ότι εσφαλμένα η αναθέτουσα στον υπολογισμό του

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

οικείου κόστους έλαβε υπόψη της τον όγκο αντί του βάρους και τούτο διότι ούτε σε συγκεκριμένο βάρος καταλήγει ούτε σε συγκεκριμένο κόστος ούτε εν τέλει υποδεικνύει ότι το μη ληφθέν υπόψη, όπως ρητά συνομολογεί, οικείο κόστος ανέρχεται σε συγκεκριμένο ποσό. Εξάλλου, οι ως άνω ισχυρισμοί του είναι και αναπόδεικτοι, αλλά και αβάσιμοι, καθώς ο όγκος φόρτωσης ευλόγως συνιστά μέσο προσδιορισμού αναγκών σε φορτηγά οχήματα και η δυναμικότητα των τελευταίων ορίζεται και από τον δυνητικό όγκο εξυπηρέτησης, ενώ ο χρόνος φόρτωσης ομοίως προσδιορίζεται ευλόγως εκ του όγκου και όχι αναγκαία του βάρους, φόρτωσης. Περαιτέρω, ασχέτως αν είναι νόμιμη η εκ μέρους του διάθεση απορριμμάτων εκσκαφών δημοσίου έργου, σε κάθε περίπτωση, πρώτον, ουδόλως με την αιτιολόγηση του ανέφερε οτιδήποτε σχετικό, δεύτερον, ουδόλως με την προσφυγή του και παρά τον ως άνω όλως συγκεκριμένο λόγο αποκλεισμού του ανέφερε οτιδήποτε ορισμένο περί της επαναδιάθεσης ούτε απέδειξε ότι αυτή θα αφορά το σύνολο των υλικών και τις ποσότητες τους και ότι τα ανωτέρω δεν θα μειώσουν τυχόν απλά, αλλά θα εκμηδενίσουν το κόστος του ούτε προέβαλε οιονδήποτε τρόπο, μέσο ή συνεργάτη, για να επιτύχει τα ανωτέρω ούτε με την προσφορά του, την αιτιολόγηση και την προσφυγή του προκύπτει ότι αυτός δεν θα επιβαρυνθεί με οιοδήποτε κόστος μεταφοράς πλεοναζόντων προϊόντων εκσκαφών και τρίτον, η σελ. 3 Α2 ΕΡΓΑ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ, η σελ. 9 3 ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ και η σελ. 15 Α4 ΕΡΓΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ που επισυνάφθηκε στη διακήρυξη, αναφέρουν ότι *«Σύμφωνα με τα παραπάνω, με τις τιμές μονάδος του παρόντος Τιμολογίου προκύπτει το προϋπολογιζόμενο άμεσο κόστος του Έργου, δηλαδή το συνολικό κόστος των επί μέρους εργασιών ή λειτουργιών, οι οποίες συνθέτουν το φυσικό αντικείμενο του Έργου. Στις τιμές μονάδος αυτές, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, περιλαμβάνονται τα κάτωθι: ... 1.2 ... Ομοίως οι δαπάνες για την φορτοεκφόρτωση και μεταφορά (με την σταλία μεταφορικών μέσων) των πλεοναζόντων ή/και ακατάλληλων προϊόντων εκσκαφών και λοιπών υλικών, σε κατάλληλους χώρους απόρριψης, λαμβανομένων υπόψη των ισχυόντων Περιβαλλοντικών Ορων, σύμφωνα με την Ε.Σ.Υ. και τους λοιπούς όρους δημοπράτησης.»*, ενώ τα άρθρα ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ Α1, Α2, Α3, Α4-1, Α4-2, Β1, Ν7, Β82, 9.30-9.32 και Ν-21 αναφέρουν ότι περιλαμβάνουν και κόστος διαλογής,

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

φύλαξης, φορτοεκφόρτωσης και μεταφοράς για απόρριψη των ακατάλληλων ή πλεοναζόντων σε επιτρεπόμενες τελικές ή προσωρινές θέσεις και άρα, αυτή η εργασία ρητά απαιτείται και περιλαμβάνεται στις απαιτούμενες, ο δε προσφεύγων δεν παρέπεμψε τυχόν ημιτελώς, ελλειπτικώς ή ασαφώς σε ένα κεφάλαιο κόστους του ή κάποιον κωδικό της αιτιολόγησης του, αλλά παρέλειψε εν όλω να υπολογίσει οτιδήποτε για τις μεταφορές των ως άνω υλικών, χωρίς καν να αναφέρει έστω τον οικείο λόγο με την αιτιολόγηση του ούτε να προσδιορίσει ποιος τυχόν λόγος και δια ποίου τρόπου και ποιας ειδικής τυχόν συμφωνίας και ικανότητας του, θα εξασφαλίσει την ολική απαλλαγή του από την εργασία αυτή, χωρίς συγχρόνως να παραβιάσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις. Περαιτέρω, ως προς την ανωτέρω δαπάνη ουδεμία σημασία έχουν ούτε οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος περί μη συγκεκριμένων ερωτημάτων από την αναθέτουσα ή περί αόριστης κλήσης του προς διευκρινίσεις ή περί δυνατότητας του να δικαιολογήσει κονδύλια εργασιών, οι οποίες αντιστοιχούν σε έως και το 80% της αξίας του προϋπολογισμού του έργου, διότι ούτως ή άλλως, όπως και από την αιτιολόγηση προκύπτει, αλλά και από την προσφυγή του, συνομολογούμενα εκ του ιδίου, δεν υπολόγισε κατά τη σύνταξη της προσφοράς του κανένα ποσό για τις οικείες εργασίες και δαπάνες και ενώ ομοίως αορίστως και αλυσιτελώς επικαλείται εν γένει τις ευνοϊκές υπέρ του συνθήκες και εμπειρία του, που ουδόλως δύνανται να δικαιολογήσουν την παράλειψη εν όλω υπολογισμού, και όχι απλά υπολογισμού μειωμένου ποσού, επί ενός ολόκληρου ως άνω κεφαλαίου εξόδων και απαραίτητων εργασιών του συμβατικού αντικειμένου, με αποτέλεσμα η αναθέτουσα να οφείλει να τον αποκλείσει δεσμίως και όχι κατ' ενάσκηση κάποιας εκτιμητικής της ευχέρειας. Σημειωτέον δε, ότι τα ανωτέρω επιρρωννύονται από το ότι ο προσφεύγων στη σελ. 16 του υπομνήματος του, αντιφάσκει με την προσφυγή του και εν τέλει αναιρεί τον εκ της προσφυγής αόριστο ισχυρισμό ατελούς απόρριψης των ως άνω πλεονασμάτων, το πρώτον συνομολογώντας ότι θα έχει περιορισμένο μεταφορικό κόστος και ενώ δεν είχε υπολογίσει απολύτως τίποτα στη σύνταξη της οικονομικής προσφοράς του, προβάλλοντας το πρώτον τεχνικές αιτιολογήσεις, περί των μεταφορικών του μέσων και τόπων απόθεσης, όλως αορίστως και αναπόδεικτα, αλλά και απαράδεκτα, αφού δεν αντικρούει

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

ισχυρισμούς των Απόψεων, αλλά εκπροθέσμως αποπειράται να προσθέσει νέους ισχυρισμούς στην προσφυγή του. Άρα, ασχέτως των υπολοίπων, ορθώς η αναθέτουσα, ελλείπει οιασδήποτε προς περαιτέρω αξιολόγηση και διευκρίνιση πληροφορίας, ώστε αυτή να τύχει αντικείμενο κατά συνεννόηση μεταξύ του προσφέροντος και της αναθέτουσας, αξιολόγησης, σύμφωνα με το άρθρο 88 Ν. 4412/2016, έκρινε ως όλως ανατιολόγητο το οικείο ποσό, το οποίο η ίδια υπολόγισε, χωρίς ο προσφεύγων ουδόλως να ανταποδεικνύει ή να προβάλλει οτιδήποτε ορισμένο αντίθετο, σε 188.218,35 ευρώ, κρίνοντας τούτο ως υποκοστολόγηση της προσφοράς του και δη, ενώ αυτή η υποκοστολόγηση υπερβαίνει το κατά την αναθέτουσα κέρδος του των 184.072,75 ευρώ, χωρίς εξάλλου να αντικρούει περί αυτού ο προσφεύγων, με αποτέλεσμα, η προσφορά του να προκύπτει ασχέτως όλων των υπολοίπων και δια μόνου του ανωτέρω λόγου απορριπτέα.

15. Επειδή, όσον αφορά το ζήτημα των ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ του δεύτερου προσφεύγοντος, προκύπτει ότι στην αιτιολόγηση του όρισε κάποια γενικά έξοδα εκ του συνολικού του κόστους λειτουργίας ως επιχείρηση, εν είδει κόστους έδρας, φόρους, εγγυητικές καλής εκτέλεσης, ασφάλιστρα έργου και κρατήσεις υπέρ τρίτων, όλα τα ανωτέρω εσφαλμένα δε υπολογισθέντα επί του άμεσου κόστους του και ενώ προδήλως αφορούν αν μη τι άλλο, τα έξοδα ασφαλίσεων, οι κρατήσεις, οι φόροι, οι εγγυητικές, αλλά και τα γενικά διοικητικά έξοδα, το ποσό συμβασιοποίησης και όχι απλώς το άμεσο κόστος αυτού και το ως άνω ποσό αθροιστικά ανάγεται σε 282.016 ευρώ για το όλο έργο. Ασχέτως δε του ότι το σύνολο των υπολογισθέντων γενικών εξόδων του αποκλίνει ιδιαίτερος από τα προκύπτοντα δια εφαρμογής ποσοστών επί του προϋπολογισμού της διακήρυξης, σε κάθε περίπτωση προδήλως δεν έχει υπολογίσει ολόκληρες κατηγορίες εξόδων, όπως εξωτερικούς συμβούλους, νομική υποστήριξη, λειτουργία μηχανημάτων γενικής χρήσης, συντήρηση έργου, μετρήσεις δεικτών και παραμέτρων και τόκους κεφαλαίου κίνησης. Ακόμη δε και αν υποτεθεί ότι όλα τα παραπάνω προσμετρώνται ως γενικά αναλογούντα έξοδα επί γενικών εξόδων της επιχείρησης, που αθροιστικά υπολογίστηκαν σε 154.608,00 ευρώ, δεν προκύπτει πάντως ότι υπολογίστηκαν δαπάνες προσυμβατικού σταδία, επισφαλή έξοδα και δαπάνες δημοσιότητας,

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

δαπάνες ΣΑΥ/ΦΑΥ, μέσων ατομικής προστασίας, ως και δαπάνες εργοταξιακών χώρων και εγκαταστάσεων και εισκόμισης και αποκομιδής εξοπλισμού γενικής χρήσης σε αυτό κατά τους κωδικούς Α1-Α6 της ως άνω εγκυκλίου 9/2017, παρά στα έξοδα εργοταξίου υπολόγισε μόνο κόστος στελέχωσης εργοταξίου 176.640,00 ευρώ, επιμερισμένα στο 80% της σύμβασης και άρα, 220.800,00 ευρώ συνολικά για το όλο έργο και 469.697,00 ευρώ μετά των ως άνω λοιπών γενικών εξόδων και τίποτε άλλο. Επομένως, ο προσφεύγων αρνήθηκε να παράσχει έστω και μια κατ' εκτίμηση του ανάλυση των πλήρων γενικών εξόδων του έργου, παρουσιάζοντας μόνο μια όλως αποσπασματική και μερική εικόνα αυτών και άρα, μη παρέχοντας στην αναθέτουσα καν τις κατ' άρ. 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016 καταρχήν πληροφορίες προς περαιτέρω διάλογο και αξιολόγηση με συνεννόηση μεταξύ τους. Τούτο δε καθιστά εξάλλου την προσφορά του όσον αφορά τα ΓΕ όχι μόνο κατά ποσό, αλλά και ουσιαστικώς ελλειμματική, αφού είναι ανεπίδεκτη αξιολόγησης, χωρίς όμως να προκύπτει ότι τούτο ήταν αποτέλεσμα της από 19-8-2019 κλήσης του για διευκρινίσεις οικονομικής προσφοράς, που αναφερόταν σε πλήρως τεκμηριωμένη αιτιολόγηση αυτής και όριζε ότι *«Η αιτιολόγηση της προσφοράς οφείλει να τεκμηριώνει πλήρως τα οικονομικά στοιχεία της μεθόδου κατασκευής, των παρεχόμενων υπηρεσιών, της διαδικασίας παρασκευής, της προμήθειας των υλικών κτλ. Παράλληλα πρέπει να καλύπτει πλήρως τα προβλεπόμενα α) στη Διακήρυξη του διαγωνισμού β) στα τεύχη Δημοπράτησης και γ) στο αρθ. 88 του Ν.4412/2016.»* και άρα, με σαφήνεια καλούσε να δικαιολογηθούν με πληρότητα εκτός των άλλων και τα γενικά έξοδα, που προβλέπονταν με σαφήνεια στον οικείο προϋπολογισμό και τα λοιπά τεύχη της διαδικασίας και ενώ εξάλλου ήταν, κατά τα ανωτέρω και πρόδηλο ότι αν μη τι άλλο τα γενικά έξοδα συνιστούν πεδίο μιας καταρχήν επεξήγησης και στοιχειοθέτησης ανά πηγή δαπάνης, το δε προκείμενο ζήτημα δεν αφορά ασάφεια κάποιου επιμέρους κόστους, αλλά κατά τα ανωτέρω, γενικά έξοδα ιδιαιτέρως χαμηλά, υπολογισθέντα με βάση άσχετες τιμές, όπως τα συναρτώμενα με την αξία συμβασιοποίησης ως άνω κονδύλια που υπολογίστηκαν με βάση τα άμεσα κόστη και μη περιλαμβάνοντα διάφορες πηγές εμμέσου κόστους, που δεν προκύπτουν εξάλλου με άλλον τρόπο από την αιτιολόγηση του προσφεύγοντος.

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

Περαιτέρω, ο προσφεύγων επικαλείται προς δικαιολόγηση του ότι επέλεξε ο ίδιος ακόμη και όσον αφορά το άμεσο κόστος του να εξηγήσει μόνο μέρος των εργασιών και του οικείου κόστους αυτών, την εγκύκλιο 44/1994/Δ17α/07/31/φ.380 του έτους 1994 και δη, σημείο της που αναφέρει ότι αντικείμενο υποχρεωτικής αιτιολόγησης είναι τα κονδύλια του έργου που διαμορφώνουν τουλάχιστον το 80% του προϋπολογισμού προ ΓΕ και ΟΕ (και ενώ ο προσφεύγων ούτε τα γενικά του έξοδα αιτιολόγησε με πληρότητα και σαφήνεια), η οποία εγκύκλιος, παρότι ουδόλως ορίζει ότι σε αιτιολόγηση υπόκεινται αποκλειστικά, αλλά «υποχρεωτικά», τα ανωτέρω κονδύλια και προφανώς μη εμποδίζουσα την ευχέρεια της αναθέτουσας να ζητήσει εξηγήσεις για όλες τις εργασίες του συμβατικού αντικειμένου, όπως κατά τα ανωτέρω εν προκειμένω συνέβη, σε κάθε περίπτωση ούσα και προϊσχύσασα κάθε νυν ισχύουσας νομοθεσίας και ενώ κατ' άρ. 377 παρ. 4 Ν. 4412/2016 κάθε αντίθετη στον νόμο αυτό διάταξη καταργήθηκε, ούτε στη διακήρυξη μνημονεύτηκε ούτε εκδόθηκε κατ' εφαρμογή κανονιστικής διάταξης που μνημονεύεται στη διακήρυξη ούτε στην πρόσκληση υποβολής εξηγήσεων αναφέρεται, η οποία πρόσκληση, εντασσόμενη εξάλλου στο κανονιστικό πλαίσιο της διαδικασίας και υπερισχύουσα εξάλλου μη συγκροτούσα το κανονιστικό αυτό πλαίσιο καθοδηγητική εγκύκλιο προ 26 ετών, αντίθετα αναφέρεται ρητά σε πλήρη τεκμηρίωση των οικονομικών στοιχείων κατασκευής και προμήθειας υλικών και πλήρη κάλυψη των προβλεπόμενων στα τεύχη της διαδικασίας και τα έγγραφα της σύμβασης και άρα, στο σύνολο των εργασιών, ουδόλως δε κατέλειπε περιθώριο ερμηνείας ότι αρκεί να επιλέξει ο προσφέρων μέρος των εργασιών για να δικαιολογήσει και ενώ ο προσφεύγων δεν προέβη τυχόν σε υπολογισμό αναλογικού κόστους επί κάθε εργασίας, καλύπτοντας τουλάχιστον με ενδεικτικά στοιχεία κόστους που κατ' αναγωγή αφορούν το πλήρες φάσμα κάθε εργασίας, το σύνολο των εργασιών, αλλά αφήνοντας όλως αδικαιολόγητο πλήθος εργασιών της υπό ανάθεση σύμβασης που ανέρχονται στο 19,51% της προϋπολογισθείσας αξίας εργασιών και ενώ ήδη κατά τα ανωτέρω, σωρευτικά προκύπτουν και παραλείψεις υπολογισμού σαφών δαπανών, οι οποίες μόνες τους καθιστούν απευθείας ζημιολόγο την προσφορά, αλλά και όλως ελλιπείς και αποσπασματικές και ελλειμματικές εξηγήσεις επί των γενικών εξόδων. Όλα τα

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

ανωτέρω, όπως ορθά έκρινε η αναθέτουσα, άγουν και δη, έκαστη εκ των ως άνω πλημμελειών αυτοτελώς, στην άνευ ετέρου απόρριψη της προσφοράς του δεύτερου προσφεύγοντος και δη, κατά δεσμία αρμοδιότητα της αναθέτουσας, αφού και δεν έλαβε καν πλήρεις αν μη τι άλλο και έστω καταρχήν εξηγήσεις για το άμεσο και το έμμεσο κόστος του έργου, έστω κατά περιγραφή των οικείων δαπανών, αλλά και κατά τα όσα ελλιπή στοιχεία υποβλήθηκαν ήδη προέκυψε σαφής ζημία. Προς τούτο εξάλλου και η προσφορά του προσφεύγοντος ορθώς και πλήρως αιτιολογημένα απεκλείσθη και αυτός αλυσίτελώς επικαλείται τόσο την αοριστία της κλήσης του, η οποία κλήση και το περιεχόμενο της ουδεμία σχέση κατά το περιεχόμενο της είχε με τις ουσιαστικές και μείζονες ελλείψεις στην αιτιολόγηση του προσφεύγοντος και σε κάθε περίπτωση με σαφήνεια ζήτησε τουλάχιστον τα στοιχεία που αυτός παρέλειψε και για τα οποία απεκλείσθη, όσο και την απουσία διαλόγου στην περίπτωση του, αφού παρέλειψε να παράσχει μεγάλο μέρος των εξαρχής οφειλόμενων πληροφοριών και να καλύψει έστω και κατ' αναφορά ανάλυσης κόστους, μεγάλο μέρος των εργασιών της σύμβασης, αλλά και προκύπτει μη συνυπολογισμός συγκεκριμένων πηγών κόστους. Συνεπεία των ανωτέρω και σε συνδυασμό και με τις προηγούμενες σκέψεις, πρέπει να απορριφθεί η δεύτερη προσφυγή και να γίνουν δεκτές οι στρεφόμενες προς απόρριψη της παρεμβάσεις.

17. Επειδή, όσον αφορά την τρίτη προσφυγή, ο τρίτος προσφεύγων υπέβαλε προσφορά 12.806.844,55 ευρώ, προ απροβλέπτων, απολογιστικών, αναθεώρησης και ΦΠΑ, εκ των οποίων το μικτό κέρδος ανέρχεται σε 2.009.185,02 ευρώ, περαιτέρω δε εκ κόστους 10.797.659,53 ευρώ, υπολόγισε 9.171.323,71 ευρώ ως άμεσο και 1.626.335,82 ευρώ ως έμμεσο κόστος. Η αναθέτουσα όμως υπολογίζει το τελευταίο σε 2.428.374,54 ευρώ εντοπίζοντας εκ μόνου τούτου υποκοστολόγηση 802.038,72 ευρώ και τούτο, διότι πλην των κωδικών Α10 και Α11 της Εγκυκλίου 9/2017 όπου δέχθηκε την προσφορά του προσφεύγοντος ως είχε και των κωδικών Β4 και Β9 που έκρινε μη εφαρμοστέους, υπολόγισε όλες τις υπόλοιπες πηγές γενικών εξόδων, με βάση την εφαρμογή του κατά την Εγκύκλιο ποσοστού επί της εκτιμώμενης προ ΓΕ και ΟΕ, απροβλέπτων, αναθεώρησης, απολογιστικών και ΦΠΑ, δαπάνης του έργου. Το παραπάνω ποσό γενικών εξόδων υπολογίστηκε από τον

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

προσφεύγοντα με εφαρμογή των συντελεστών της εγκυκλίου επί των άμεσων εξόδων του, με εξαίρεση τους κωδικούς A10, A11, B4 και B9. Περαιτέρω, όσον αφορά τον κωδικό A12 ασφάλισης έργου υπολογίζει το κόστος με βάση το συνολικό κόστος της σύμβασης και ορθά, όπως ήδη ανωτέρω αναφέρθηκε. Τονίζεται ότι ο προσφέρων δεν αιτιολόγησε τυχόν ειδικά τα οικεία κατώτερα του οικείου γινομένου επί της τιμής δημοπράτησης, παρά αφηρημένα υπολόγισε αυτά με βάση την τυπολογία της ως άνω Εγκυκλίου. Τούτο δεν ισχύει για το μη προσμετρηθέν στο ως άνω κονδύλι, ποσό B2 προσωπικού γενικής επιστασίας (που δεν προσμετρήθηκε στο ως άνω ποσοστό), για το οποίο ο προσφεύγων απέδειξε αληθή δαπάνη 70.292,88 ευρώ, αλλά αντίθετα υπολόγισε 4% επί του άμεσου κόστους και κατέληξε σε δαπάνη 364.166,87 ευρώ, αντίθετα όμως δεν απέδειξε κάτι περί του κωδικού B5. Επομένως, έξοδα της κατηγορίας A 2,35% συνολικά και έξοδα της κατηγορίας B 4,31% συνολικά υπολογίσθηκαν επί του άμεσου κόστους, δηλαδή εφαρμόσθηκαν συντελεστές 6,66% αθροιστικά επί του άμεσου κόστους και όχι επί της προσφοράς, με αποτέλεσμα οι οικείοι ισχυρισμοί του περί ορθού παράγοντα του πολλαπλασιασμού των συντελεστών της εγκυκλίου, να προβάλλονται και αλυσιτελώς εκτός των άλλων, βλ. και σκ. 6 περί του εν μέρει αβασίμου τους, όσον αφορά συγκεκριμένους κωδικούς, ούτε επί κόστους 20.689.227,14 ευρώ, ήτοι του συνολικού προ ΦΠΑ κόστους δημοπράτησης και άρα, προκύπτει ότι τα ΓΕ του έργου καταρχήν ευλόγως τεκμηριώνονταν σε $6,66\% \times 20.689.227,14 + 106077,87 + 14864,85 + 26906,81 + 70.292,88 = 1.596.044,94$ ευρώ, έναντι 1.626.335,82 ευρώ που υπολόγισε ο προσφεύγων, προσθέτοντας όμως και 462.897,19 ευρώ ως ασφαλιστικές εισφορές, που πρέπει να αφαιρεθούν διότι η αναθέτουσα τις υπολογίζει περαιτέρω επί των επιμέρους εργασιών, όπως πρέπει να αφαιρεθούν και οι δαπάνες ελέγχων 37.926,00 ευρώ που δεν δύνανται να ληφθούν υπόψη για τη σύγκριση κάλυψης του κατά την Εγκύκλιο καταρχήν προκύπτοντος ευλόγου κόστους ΓΕ. δεν χρειαζόταν να υπολογισθούν και άρα, η σύγκριση λαμβάνει χώρα μεταξύ 1.125.512,63 ευρώ εκ της προσφοράς του προσφεύγοντος (1.626.335,82 - 37926 - 462.897,19) και 1.596.044,94 ευρώ, με αποτέλεσμα να προκύπτει υποκοστολόγηση 470.532,31 ευρώ επί κονδυλίων όπου ο προσφεύγων ουδόλως αιτιολόγησε την απόκλιση

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

του από τα καταρχήν προκύπτοντα εκ της εγκυκλίου και όχι 802.038,72 ευρώ όπως εσφαλμένα η αναθέτουσα υπολόγισε. Αν όμως από τα ανωτέρω αφαιρεθούν ως πλεονασματικό ποσό, βλ. και μέθοδο αναθέτουσας επί πρώτου προσφεύγοντος, τα ποσά των εισφορών που είναι εξεταστέα ανά κάθε εργασία του άμεσου κόστους κατά τη μεθοδολογία της αναθέτουσας, εν τέλει προκύπτει ότι η υποκοστολόγηση ΓΕ δεν υπερβαίνει τις 7.635,12 ευρώ.

18. Επειδή, όσον αφορά τα λοιπά κόστη του τρίτου προσφεύγοντος, η αναθέτουσα υπολόγισε διαφορετικά και αυξημένα σε σχέση με τον προσφεύγοντα το κόστος συντήρησης και εν γένει κόστος μηχανημάτων, συγκρίνοντας μάλιστα όσα έλαβε υπόψη του ο τρίτος προσφεύγων με τα στοιχεία άλλων προσφορών που δεν προσδιορίζει, χωρίς, παρότι η ίδια καταρχήν θεωρούσε τα συγκεκριμένα κονδύλια του προσφεύγοντος υποκοστολογημένα, άνευ εκ μέρους της πάντως ακλόνητης αποδείξεως, να τον καλέσει να διευκρινίσει πώς εξήγαγε το κόστος του, παρά άνευ ετέρου επανυπολόγισε και αύξησε κάθε οικείο κόστος της προσφοράς του, μη νομίμως και κατά παράβαση του άρ. 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016 και του κανόνα της αξιολόγησης σε συνεννόηση μαζί του, όπως βάσιμα ο τρίτος προσφεύγων ισχυρίζεται. Άρα, κάθε υπερκοστολόγηση εκ της αναθέτουσας επί τη βάση αύξησης κόστους μηχανημάτων και μέσων είναι μη νόμιμη, η αναθέτουσα δε όφειλε, αν ούτως καταρχήν έκρινε, να καλέσει σχετικά τον προσφεύγοντα για διευκρινίσεις. Επιπλέον, εσφαλμένα και αυθαίρετα, λαμβάνοντας υπόψη την αναγραφή 0,80965 στο έμμεσο κόστος του προσφεύγοντος περί ασφαλιστικού κόστους, υπολόγισε με βάση αυτόν τον συντελεστή ασφαλιστικές εισφορές στο σύνολο των εργατικών δαπανών του. Ομοίως, στις δαπάνες ΟΜΑΔΑΣ Α ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΑ αυθαίρετα μείωσε την απόδοση των μηχανημάτων που δήλωσε ο προσφεύγων, ο οποίος μάλιστα την τεκμηρίωσε με αναλυτικά παραρτήματα στην έκθεση αιτιολόγησης του και την προσδιόρισε μόνη της και ανατιολόγητα σε συγκεκριμένο όγκο, χωρίς να τον καλέσει για διευκρινίσεις κατά τα ανωτέρω και άρα, κάθε τέτοια υπερκοστολόγηση προκύπτει ανατιολόγητη εκ μέρους της αναθέτουσας. Αλυσιτελώς ο πρώτος προσφεύγων δια της παρέμβασης του προβάλλει αιτιολογήσεις των οικείων κρίσεων της αναθέτουσας και υποστηρίζει εν γένει υποκοστολογήσεις του τρίτου

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

προσφεύγοντος και τα σχετικά συμπεράσματα της αναθέτουσας, καθώς δεν συνιστά αρμοδιότητα των μετεχόντων στον διαγωνισμό η αιτιολόγηση των πράξεων διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης ούτε η έλλειψη αιτιολογημένης κρίσης της τελευταίας δύναται να αναπληρωθεί από αυτόκλητες αιτιολογίες που προβάλλουν αυτοί. Εξάλλου, όπως βάσιμα ισχυρίζεται ο προσφεύγων υπολόγισε το κόστος οδηγών και χειριστών του σε ύψος πολύ μεγαλύτερο, ακόμη και του νυν νομίμου, που ανέρχεται σε $[650X(14X13/144)/12]$ 826,735 ευρώ μηνιαία αναλογία ετήσιας απασχόλησης μετά κόστους αντικατάστασης και 1.059,96 ευρώ μετά εισφορών 28,21% που εκ της ίδιας της αιτιολόγησης του προσφέροντος προκύπτει ως συντελεστής εισφορών εργοδότη στις παραπάνω κατηγορίες εργαζομένων. Το γεγονός ότι παρέθεσε προς στήριξη της προσφοράς του στοιχεία δαπανών νυν εργαζομένων του δεν σημαίνει ότι άνευ ετέρου προκύπτει ως ζημιογόνα η προσφορά του, επειδή υποτίθεται ότι θα χρησιμοποιήσει στο έργο ακριβώς τους συγκεκριμένους με τις συγκεκριμένες αποδοχές, σε βαθμό πολύ υψηλότερο του ελαχίστου μετά εισφορών νομίμου, χωρίς εξάλλου καν να κληθεί να δικαιολογήσει πώς συγκροτεί το κόστος εργατικών και ασφάλισης και δια αυθαιρέτους εκ της αναθέτουσας υπολογισμού αυξημένου κόστους στο άμεσο κόστος εργασιών του, πράγμα που ισχύει και για τους απλούς εργατοτεχνίτες. Και τούτο εξάλλου, διότι αν η αναθέτουσα υπολάμβανε υψηλότερο κόστος, μεγαλύτερη εμπειρία ή μεγαλύτερες αμοιβές εργατών, όφειλε να προσδιορίσει τούτο ειδικά και να εντοπίσει πώς τούτο προκύπτει ως άνευ ετέρου υποχρεωτικό έξοδο κατά τη διακήρυξη ή έστω να καλέσει τον προσφεύγοντα για διευκρινίσεις, αντί να λάβει υπόψη της κάθε εργατική δαπάνη του, ως άνευ ετέρου μη περιλαμβάνουσα ασφαλιστικές εισφορές. Στη δε ΟΜΑΔΑ Α μόνη ευλόγως ληφθείσα υπόψη ως μη υπολογισθείσα δαπάνη είναι αυτή των εκρηκτικών, που ο προσφεύγων καθόλου δεν υπολόγισε και ούτως εύλογα η αναθέτουσα την υπολόγισε βάσει συγκριτικών στοιχείων, αλυσιτελώς δε επικαλείται ο προσφεύγων ότι δεν γνωρίζει τα συγκριτικά στοιχεία, αφού δεν τίθεται ζήτημα αντιπαραβολής επιμέρους κόστους που αυτός υπέβαλε και κόστους που η αναθέτουσα θεώρησε, αλλά εν όλω μη λήψη υπόψη του του οικείου κόστους και αυτή η δαπάνη ανέρχεται συνολικά σε 220.740,00 ευρώ. Επιπλέον, πρέπει να

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

αναπροσαρμοσθεί η δαπάνη εργατών, με βάση συνολικού κόστους ημερομίσθια, με υπολογισμό και κόστους εισφορών εργοδότη, 51,03 ευρώ, αντί 46,39 για τον εργάτη και 62,35 ευρώ για τον τεχνίτη που ο προσφεύγων υπολόγισε και δη, με βάση τις αναγκαίες απασχολήσεις που ο προσφεύγων υπολόγισε και όχι όσα η αναθέτουσα μόνη της αναπροσάρμοσε και άρα, προκύπτουν εργατικά με βάση 46,39 ευρώ την ημέρα $11.643,89+835,02+46,39+231,95+1577,26+1.530,87+2.319,50+324,73+417,51+185,56+185,56+371,12+278,34+463,90+231,95+6.958,50+1.762,82+510,29+2.041,16+10.810+1.577,26= 44.303,58$ ευρώ, αναπροσαρμοστέα κατά $(1-51,03/46,39=)$ 10% και άρα, προκύπτει υποκοστολόγηση 4.430,36 ευρώ και όσον αφορά τους τεχνίτες προκύπτει κόστος $347,10+249,40= 596,50$, αναπροσαρμοστέο κατά $(1-51,03/62,35=18,155\%)$ 108,30 ευρώ υπερκοστολόγηση και άρα, προκύπτει υπερκοστολόγηση $4.430,36-108,30= 4.322,06$ ευρώ για τα εργατικά μετά εισφορών και συνολικά για την ΟΜΑΔΑ Α, βεβαία υποκοστολόγηση $220.740,00+4.322,06= 225.062,06$ ευρώ. Όσον αφορά την ΟΜΑΔΑ Β, πέραν παρόμοιων με την ΟΜΑΔΑ Α ανατιολογήτων υπερκοστολογήσεων μηχανημάτων, η αναθέτουσα πάλι αυθαίρετα προβαίνει σε αλλαγή της κοστολογικής ανάλυσης για τα ΑΤ 40-58 επειδή εντόπισε ελλείψεις στην κοστολογική θεμελίωση που αναφέρει στη σελ. 10 της Έκθεσης της, πλην όμως, ακριβώς προς τούτο και με δεδομένο ότι υπήρχε καταρχήν η κρίσιμη κοστολογική πληροφορία, όφειλε πριν προβεί μόνη της σε επανυπολογισμούς να καλέσει κατ' άρ. 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016, τον τρίτο προσφεύγοντα σε διευκρινίσεις. Αόριστα δε αιτιολογεί υποκοστολόγηση της εργατικής δαπάνης συνεργείων σκυροδέτησης, κρίνει ως ανέφικτη την απόδοση των συνεργείων και τούτο συνεχίζεται και στα επόμενα άρθρα τιμολογίου της ΟΜΑΔΑΣ, ενώ μόνη της αναθέτουσα έκρινε, χωρίς καμία κλήση για διευκρινίσεις, ότι η δήλωση του διαγωνιζόμενου περί συμπερίληψης της τοποθέτησης σιδηροπλισμού στην εργατική δαπάνη είναι ανακριβής, λόγω έλλειψης ειδικής ανάλυσης και προσθέτει αυθαίρετα μόνη της συγκεκριμένα σχετικά κόστη. Όλες οι παραπάνω αυξήσεις του κόστους του προσφέροντος είναι ανατιολογήτες επειδή ακριβώς, ακόμη και εφόσον η αναθέτουσα εντόπισε ελλείψεις αιτιολόγησης στο κόστος του, δεδομένου ότι σε κάθε περίπτωση δεν

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

αφήνει ακάλυπτες εργασίες, όφειλε να τον καλέσει για σχετικές διευκρινίσεις και άρα, καμία εξ αυτών δεν είναι ληπτέα υπόψη. Επιπλέον, υπολογίστηκαν στην ΟΜΑΔΑ Β εργατικές δαπάνες με ημερήσιο κόστος 46,39 ευρώ $695,85+2.597,84+139,17+10.205,80+15.401,48+556,68+92,78+91852,20+5668,80+1670,04+927,80+10437,75+1623,65+1298,92+15958,16+1484,48+3429,75+11319,16+26720,64+748,20+278,34+463,90+835,02+46,39+742,24+46,39+371,12+46,39+278,34+46,39+742,24+2968,96+278,34+371,12+46,39+139,17+1716,43+1623,65+927,80+649,46+463,90+463,90+724,24+649,46+463,90+92,78+556,68+92,78+231,95+139,17+3154,52= 222.480,50$ ευρώ, με κατόπιν αναπροσαρμογής προκύπτουσα υποκοστολόγηση 22.248,05 ευρώ και με κόστος ημέρας 62,35 ευρώ $561,15+2.119,90+3.429,25+10.350,10+374,10+62,35+61726,50+3741+1122,30+997,60+11223+1745,80+436,45+10724,20+498,80+2805,75+7606,70+17956,80+187,05+311,75+561,15+62,35+498,80+62,35+249,40+62,35+187,05+62,35+498,80+1995,20+187,05+467,63+62,35+124,70+748,20+311,75+2119,90= 146.241,93$ με προκύπτουσα κατόπιν αναπροσαρμογής υπερκοστολόγηση 26.551,06 ευρώ, ενώ 1.583,40 ευρώ υπολογίστηκαν με κόστος ημέρας 40,60 ευρώ και είναι υποκοστολογημένα κατά 406,77 ευρώ, με αθροιστική εν τέλει βεβαία υπερκοστολόγηση εκ του προσφεύγοντος επί ΟΜΑΔΑΣ Β 3.896,24 ευρώ. Όσον αφορά την ΟΜΑΔΑ Γ προκύπτει σφάλμα υπολογισμού εκ εσφαλμένης αναγραφής 175.657,50 ευρώ, εν συνεχεία, πανομοιότυπα με τα ανωτέρω, η αναθέτουσα μόνη της αλλάζει τιμές υπεργολάβων, προσαυξάνει κόστη και όλα τα ανωτέρω χωρίς καμία αιτιολογία και άνευ διευκρινίσεων εκ του προσφεύγοντος, ερειδόμενη επί ελλείψεων μη ειδικής κοστολογικής ανάλυσης επί επιμέρους δηλωθέντων τιμών, κατά τα λοιπά συνεχίζει να μεταβάλλει τα κόστη εργασίας και μηχανημάτων-μέσων με βάση τους αρχικούς κατά τα ανωτέρω ανατιολογήτους συλλογισμούς της. Το κόστος εργασίας με ανά ημέρα κόστος 46,39 ευρώ ανέρχεται εκ των εξηγήσεων του προσφεύγοντος σε $417,51+6.726,55= 7.144,06$ ευρώ και άρα είναι υποκοστολογημένο κατά τα ανωτέρω κατά 714,40 ευρώ και συνεπώς, η ολική βεβαία υποκοστολόγηση στην ΟΜΑΔΑ Γ ανέρχεται σε 176.371,91 ευρώ. Όσον αφορά την ΟΜΑΔΑ Δ, η αναθέτουσα και πάλι μεταβάλλει μόνη της τιμές κόστους παραγωγής

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

ασφαλτομίγματος, βάσει αορίστων συγκρίσεων με μη προσδιοριζόμενα στοιχεία προσφορών άλλων εν γένει μετεχόντων, χωρίς να καλέσει προς διευκρίνιση τον νυν προσφεύγοντα, μεταβάλλει τιμές υπερβολάβων λόγω μη ανάλυσης τιμών, χωρίς να εξηγήσει το τυχόν αδικαιολογήτως χαμηλό αυτών, μεταβάλλει δε κατά τα λοιπά κόστη και αποδόσεις μέσων, επιμέρους κόστη βάσει συγκρίσεων με άλλες προσφορές που δεν προσδιορίζει και προβαίνει μόνη της σε επανυπολογισμούς αποδόσεων συνεργείων, καταλήγοντας σε υπερκοστολογήσεις εκ μέρους της που μη νομίμως εξήχθησαν ανατιολόγητα και άνευ διευκρινίσεων του προσφέροντος. Όσον αφορά τα εργατικά, ο προσφεύγων υπολόγισε με βάση ημερήσιο κόστος 46,39 ευρώ κόστος $3.340,08+1762,82+1670,04= 6772,94$ ευρώ, με προκύπτουσα υποκοστολόγηση 677,29 ευρώ και με ημερήσιο κόστος 62,35 ευρώ $2.244,60+1184,65+1122,30= 4.551,55$ ευρώ με προκύπτουσα υπερκοστολόγηση 826,34 ευρώ και άρα, προκύπτει για την ΟΜΑΔΑ Δ υπερκοστολόγηση εκ του προσφεύγοντος ποσού 149,05 ευρώ. Όσον αφορά την ΟΜΑΔΑ Ε, όπως και την ΟΜΑΔΑ ΣΤ, αλλά και την ΟΜΑΔΑ Ζ (στην ΟΜΑΔΑ Η, η αναθέτουσα δεν προέβη σε διορθώσεις κόστους), η αναθέτουσα πάλι προβαίνει σε επανυπολογισμούς αποδόσεων και κόστους μηχανημάτων και εργασιών, ενώ προκύπτει πάντως ότι δεν καλύπτονται εργασίες στηθαίων που η αναθέτουσα, ελλείψει κόστους εκ του προσφέροντος, υπολογίζει σε 35.358,40 ευρώ και επιπλέον εντοπίζει και λόγω εσφαλμένης αναγραφής έτερη διαφορά 6.292 ευρώ και συνολικά 41.650,40 ευρώ στην ΟΜΑΔΑ Ε, ενώ προκύπτει και μη υπολογισμός δαπάνης εκρηκτικών 6.201,00 ευρώ στην ΟΜΑΔΑ ΣΤ. Όσον αφορά τα εργατικά, ο προσφεύγων υπολόγισε στις ως άνω ΟΜΑΔΕΣ, με βάση ημερήσιο κόστος 46,39 ευρώ κόστος $3.200,91+417,51+92,78+417,51+2041,16+417,51+742,24+742,24+1206,14+2365,89+927,80+742,24+15856,38+10484,14+742,24+16050,94+2412,28+1577,26+1762,82+278,34+695,85+5288,46+324,73+1159,75+1206,14+1948,38+371,12+2690,62+371,12+185,56+463,90+510,29+1206,14+556,68+1670,04+2319,50+4639= 88085,61$ ευρώ, με προκύπτουσα υποκοστολόγηση 8.808,56 ευρώ και με ημερήσιο κόστος 62,35 ευρώ $3061,53+623,50+2369,30+374,10+935,25+417,75+997,60+498,80+623,50+68$

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

$5,85+1621,10= 12.208,28$ ευρώ με προκύπτουσα υπερκοστολόγηση 2.216,43 ευρώ και άρα, αθροιστική υποκοστολόγηση εργατικών κατά 6.592,14 ευρώ. Επομένως, οι αθροιστική συνολική υποκοστολόγηση για τις ως άνω ΟΜΑΔΕΣ Ε, ΣΤ και Ζ ανέρχεται σε 54.443,54 ευρώ.

19. Επειδή, συνεπεία των ανωτέρω, οι βέβαιες υποκοστολογήσεις εκ μέρους του προσφεύγοντος στο άμεσο κόστος ανέρχονται σε $225.062,06+176.371,91+ 54.443,54= 455.877,51$ ευρώ και δη, χωρίς καν να αφαιρεθούν οι ως άνω προκύπτουσες επιμέρους υπερκοστολογήσεις από τον προσφέροντα, ύψους 4045,29 ευρώ. Το ως άνω ποσό υποκοστολογήσεων είναι πρόδηλα και κατά πολύ μικρότερο και υπερκαλυπτόμενο από το δηλούμενο κέρδος του και τούτο, χωρίς καν να ληφθεί υπόψη το πλεόνασμα εκ της αναφοράς ποσού κάλυψης ασφαλιστικών εισφορών στα ΓΕ που κατά τα ανωτέρω συμψηφίστηκε με το εκεί καταρχήν προκύπτον έλλειμα επί του εμμέσου κόστους. Σημειωτέον όμως, ότι ακόμη και αν όλο το ποσό της διαφοράς εμμέσου κόστους που εντόπισε η αναθέτουσα ήταν αληθές και προστεθεί σε αυτό και το ποσό των ως άνω βεβαίων υποκοστολογήσεων στο άμεσο κόστος θα προέκυπτε και πάλι μεγάλη διαφορά κατά σύγκριση με δηλούμενα κέρδη του προσφεύγοντος, ώστε και πάλι να μην είναι δυνατόν να θεωρηθεί ως ζημιογόνα η προσφορά. Επομένως, και βάσει όσων με βεβαιότητα προκύπτουν εκ της προσφοράς του τρίτου προσφεύγοντος, δεν προκύπτει και δη με την απαραίτητη για αποκλεισμό προσφοράς σαφήνεια, ούτε η υποκοστολόγηση της προσφοράς του σε βαθμό που καθιστά αυτή ζημιογόνα ούτε η μη συμπερίληψη εργασιών που ομοίως καθιστούν αυτή ζημιογόνα, παρά ο αποκλεισμός του επήλθε διότι η αναθέτουσα άνευ ετέρου μετέβαλε μόνη της και χωρίς καμία συνεννόηση μαζί του ούτε τήρηση της κατ' άρ. 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016 διαδικασίας, τα επιμέρους κόστη που δήλωσε με έμφαση και κύρια, αλλά και επαρκή αιτία του αποκλεισμού του, τους καθοριστικούς για το ζημιογόνο ή μη της προσφοράς του, επανυπολογισμούς κόστους μέσω και αποδόσεων στο άμεσο κόστος του. Εξάλλου, ακόμη και αν όλα τα παραπάνω ποσά εργατικών λαμβάνονταν υπόψη ως αμοιβές και αθροίζοντας 533.968,35 ευρώ, υπολογίζονταν σε αυτά ασφαλιστικές εισφορές με τον ορθό συντελεστή 61,20% και 80,965% που υπολόγισε η αναθέτουσα, βλ. και επί πρώτης

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

προσφυγής αντίστοιχα, θα προέκυπταν εισφορές 326.788,63 ευρώ, ποσό που υπερκαλύπτεται από το ειδικό προς τούτο προβλεφθέν κονδύλι που αναγράφηκε στο πλαίσιο των γενικών εξόδων. Πλην όμως, αν γίνει δεκτός τέτοιος υπολογισμός, τότε δεν θα είναι δυνατόν συγχρόνως να καταλογιστούν εις βάρος του προσφεύγοντος και οι ως άνω προκύπτουσες υποκοστολογήσεις όσον αφορά τις κατώτατες εισφορές επί του νομίμου εργατικού του κόστους, αλλά θα πρέπει να ληφθούν υπόψη αποκλειστικά οι λοιπές βέβαιες υποκοστολογήσεις που ανέρχονται σε 444.248,90 ευρώ. Ο δε τρίτος προσφεύγων με έμμεσο κόστος 1.626.335,82 ευρώ κατά δήλωση του, εκ των οποίων 462.897,19 ευρώ για εισφορές και εντοπισθέν έλλειμα από την αναθέτουσα, 802.038,72 ευρώ, η οποία όμως δεν έλαβε υπόψη της ότι παρότι πρόσθεσε εις βάρος του προσφεύγοντα ποσά ασφαλιστικών εισφορών στο άμεσο κόστος, διατήρησε αναξιοποίητο κονδύλι για εισφορές στο έμμεσο κόστος, κατέληξε να κριθεί ζημιογόνος κατά 1.640.631,21 ευρώ, με υπολογισμό του αληθούς ελαχίστου ευλόγου αθροίσματος άμεσου και έμμεσου κόστους σε 14.447.445,76 ευρώ, ενώ κατά την ανάλυση προσφοράς του προέκυπτε κέρδος του 2.009.185,02 ευρώ, οι μετά βεβαιότητας προκύπτουσες υποκοστολογήσεις του αφορούν 533.968,35 και ακόμη και αν σε αυτές προστεθεί πλήρες ποσό ασφαλιστικών εισφορών επί όσων δήλωσε ως κόστος εργασίας, πολύ πάνω του νομίμου, αλλά και αν προστεθεί ποσό 802.038,72 ευρώ που η αναθέτουσα εξήγαγε ως πρόσθετο κόστος ΓΕ και πάλι θα προέκυπτε κέρδος του 346.389,32 ευρώ και τούτο ενώ, στις ως άνω βέβαιες υποκοστολογήσεις, ασύμβατα με τον διπλουπολογισμό κόστους και από την εφαρμογή του οικείου συντελεστή επί του όλου αδιακρίτως εργατικού του κόστους στα άμεσα κόστη του, υπάγονται κατά τα ανωτέρω και υποκοστολογήσεις με βάση την υπόθεση ότι τα εκεί ποσά εργατικών περιλαμβάνουν και εισφορές. Υπό την εκδοχή δε ότι ο προσφεύγων όφειλε να υπολογίσει εισφορές επί των όσων δήλωσε ως κόστος εργασίας και άρα, να υπολογίσει 326.788,63 ευρώ εισφορές και ακόμη και αν το οικείο στα ΓΕ του κονδύλι χρησιμοποιηθεί απλώς για συμψηφισμό με το κόστος ΓΕ που η αναθέτουσα εξήγαγε, τότε το ποσό των βεβαίων υποκοστολογήσεων του αμέσου κόστους του, καταλήγει 444.248,90 ευρώ (αφαιρουμένων εκ των 533.968,35 ευρώ όσων ανάγονται σε εισφορές, αφού αν τα ποσά εργατικών του

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

θεωρηθούν ως καλύπτοντα μόνο αποδοχές σε κάθε περίπτωση υπερκαλύπτουν τις νόμιμες αποδοχές), ο ως άνω υπολογισμός κατά μετατροπή θα οδηγούσε σε κέρδος 436.108,77 ευρώ. Επομένως και συμπερασματικά προκύπτει ότι, παρόλο που η αναθέτουσα υπολόγισε κατά τα ανωτέρω τα ΓΕ σε μεγαλύτερα ποσά σε σχέση με όσα ο τρίτος προσφεύγων, βάσει όσων απέδειξε, σε συνδυασμό με όσα όφειλε να λάβει υπόψη του, όφειλε να υπολογίσει ούτε επί του αμέσου κόστους του, ακόμη και οι υπολογισμοί αυτούσιων επί του εργατικού του κόστους εισφορών ούτε οι βέβαιες υποκοστολογήσεις του αρκούν για το ζημιόγνο της προσφοράς του. Παρά αυτό αποκλειστικά εξαρτάται εν τέλει από τον υπολογισμό ορθού κόστους χρήσης μηχανημάτων και μέσων και αποδόσεων μηχανημάτων, μέσων, εργατών και συνεργείων, ως και ευλόγου, νομίμου ορθότητας και αλήθειας προσφορών υπεργολάβων και προμηθευτών, παράγοντες οι οποίοι είναι εκείνοι που τρέπουν την προσφορά του από κερδοφόρα σε ζημιόγνο και οι οποίοι αφενός δεν αιτιολογήθηκαν από την αναθέτουσα, αφετέρου λήφθηκαν υπόψη κατά τα ανωτέρω, κατά παράβαση του άρ. 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016 και τούτο, ενώ η αναθέτουσα είχε, ως προς τις ως άνω δαπάνες, καταρχήν στοιχειοθετημένες πληροφορίες, για τις οποίες όμως είχε άλλη γνώμη, χωρίς να αξιολογήσει αυτές κατά νόμο, ήτοι σε συνεννόηση με τον προσφεύγοντα. Συνεπώς, κατά τα ανωτέρω, όσον αφορά την τρίτη προσφυγή, αυτή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή κατ' αποδοχή αντιστοίχως των ισχυρισμών του δεύτερου και τέταρτου λόγου του προσφεύγοντος, καθ' ο μέρος στρέφεται προς ακύρωση του αποκλεισμού του τρίτου προσφεύγοντος, απορριπτομένου του αιτητικού του, ότι ήταν άνευ ετέρου και αποδεδειγμένα η προσφορά του νόμιμη, επί τω τέλει αναπομπής στην αναθέτουσα, προκειμένου σε κατ' άρ. 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016 συνεννόηση με αυτόν και καλώντας τον σε σχετικές ανά περίπτωση και κατά την κρίση της απαιτούμενες ειδικές διευκρινίσεις, να αξιολογήσει τις πληροφορίες περί του κόστους και αποδόσεων των μέσων, μηχανημάτων, οχημάτων, συνεργείων και εργαζομένων του, ως και τις τιμές των προμηθευτών και υπεργολάβων του στις ανά περίπτωση δαπάνες, τις οποίες έκρινε μόνη της, ως ιδιαίτερα χαμηλές αναπροσαρμόζοντας τις χωρίς συνεννόηση και κλήση του προσφεύγοντος για διευκρινίσεις, κατόπιν δε τούτων και σε συνδυασμό με όλα

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

τα ανωτέρω, να κρίνει εκ νέου το κατ' άρ. 88 Ν. 4412/2016 εύλογο, νόμιμο και δικαιολογημένο της προσφοράς του τρίτου προσφεύγοντος κατόπιν ειδικώς και αναλυτικώς αιτιολογημένης κρίσεως. Αντιστοίχως πρέπει να γίνουν εν μέρει δεκτές οι στρεφόμενες προς απόρριψη της τρίτης ως άνω προσφυγής, παρεμβάσεις, καθ' ο μέρος τυγχάνει εν μέρει το αιτητικό της απορριπτέο, ως προς την άνευ ετέρου αποδοχή του προσφεύγοντος, να απορριφθούν δε οι παρεμβάσεις αυτές κατά τα λοιπά. Κατ'αποτέλεσμα δε όλων των ανωτέρω και δη, της ειδικής ως άνω αναπομπής προς νέα κρίση κατόπιν ειδικών διευκρινίσεων που η αναθέτουσα οφείλει να ζητήσει από τον προσφεύγοντα, ο πρώτος λόγος της προσφυγής του περί αοριστίας της κλήσης του προς αιτιολόγηση κατέστη άνευ αντικειμένου και προβάλλεται αλυσιτελώς, αφού ούτως ή άλλως, οι διευκρινίσεις που η αναθέτουσα οφείλει να τον καλέσει να παράσχει θα πρέπει να είναι ειδικές και συγκεκριμένες. Σημειώνεται δε, ότι η αναθέτουσα δεν εμποδίζεται πάντως, στα πλαίσια της διακριτικής ευχέρειας της, να ελέγξει και άλλα στοιχεία της προσφοράς του προσφεύγοντος κατ' άρ. 88 Ν. 4412/2016 και κατά την εκεί οριζόμενη διαδικασία ούτε τα ως άνω διατασσόμενα έχουν την έννοια ότι η προσφορά του είναι άνευ ετέρου και αποδεδειγμένα κερδοφόρα, αλλά ότι δεν προκύπτει αιτιολογημένα ορθώς και πλήρως και κατόπιν τήρησης των διαδικασιών του άρ. 88 Ν. 4412/2016 ως ανατιολόγητη και μη εξηγήσιμη ως προς το χαμηλό της κόστος ως και ζημιογόνα.

20. Επειδή, συνεπεία των ανωτέρω, πρέπει να γίνουν δεκτές εν μέρει η πρώτη και η τρίτη προσφυγή, εκάστη δε κατά το ειδικό περί εκείνης αιτιολογικό. Να απορριφθούν αντιστοίχως και κατά το μέτρο αποδοχής τους, οι στρεφόμενες προς απόρριψη τους παρεμβάσεις, να γίνουν δε αυτές δεκτές εν μέρει καθ' ο μέρος απορρίπτονται οι ως άνω προσφυγές. Να απορριφθεί η δεύτερη Προσφυγή. Να γίνει δεκτή η Παρέμβαση του πρώτου προσφεύγοντος και η Παρέμβαση του πρώτου παρεμβαίνοντος που ασκούνται προς απόρριψη της δεύτερης προσφυγής. Να ακυρωθεί η προσβαλλομένη καθ' ο μέρος απέκλεισε τον πρώτο και τον τρίτο προσφεύγοντα. Να αναπεμφθεί η υπόθεση στην αναθέτουσα, όσον αφορά την τρίτη προσφυγή, προς εκτέλεση όσων ορίζονται στην ανωτέρω σκ. 19.

21. Επειδή, συνεπεία των ανωτέρω, πρέπει να επιστραφούν στον πρώτο και στον τρίτο προσφεύγοντα τα καταβληθέντα εκ μέρους τους παράβολα, να κατεπέσει δε το καταβληθέν εκ του τρίτου προσφεύγοντος.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δέχεται εν μέρει την πρώτη Προδικαστική Προσφυγή.

Απορρίπτει τη δεύτερη Προδικαστική Προσφυγή.

Δέχεται εν μέρει την τρίτη Προδικαστική Προσφυγή.

Δέχεται την Παρέμβαση του πρώτου προσφεύγοντος κατά της δεύτερης προσφυγής.

Δέχεται εν μέρει την Παρέμβαση του πρώτου προσφεύγοντος κατά της τρίτης προσφυγής.

Δέχεται εν μέρει την Παρέμβαση του παρεμβαίνοντος κατά της πρώτης προσφυγής.

Δέχεται την παρέμβαση του παρεμβαίνοντος κατά της δεύτερης προσφυγής.

Δέχεται εν μέρει την Παρέμβαση του παρεμβαίνοντος κατά της τρίτης Προσφυγής.

Ακυρώνει τη με αρ. 893/2020 Απόφαση Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας, καθ' ο μέρος απέκλεισε τον πρώτο και τον τρίτο προσφεύγοντα.

Αναπέμπει στην αναθέτουσα, προκειμένου να προβεί σε όσα ορίζονται ανωτέρω στη σκ. 19.

Αριθμός Αποφάσεων : 811, 812 και 813/2020

Ορίζει την επιστροφή στον πρώτο προσφεύγοντα των παραβόλων με αρ. και, έκαστο ποσού 7.500 ευρώ και την επιστροφή στον τρίτο προσφεύγοντα του παραβόλου με αρ. και ποσού 15.000,00 ευρώ, ορίζει δε την κατάπτωση του παραβόλου με αρ. και ποσού 15.000,00 ευρώ του δεύτερου προσφεύγοντος.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 29-6-2020 και εκδόθηκε στις 17-7-2020 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΔΙΑΘΕΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΧΑΤΖΗΛΙΑΣ ΗΛΙΑΣ